بو یاشدا

گل اؤیرن ایستیجارین آچیجیسین
الگی کولو دوزنلرین اطاقچیسین
بیتیمیش رنگلی خاطره‌لر بوقچیسین
آچیب بیر بیر دؤرک شئعره بو یاشدا

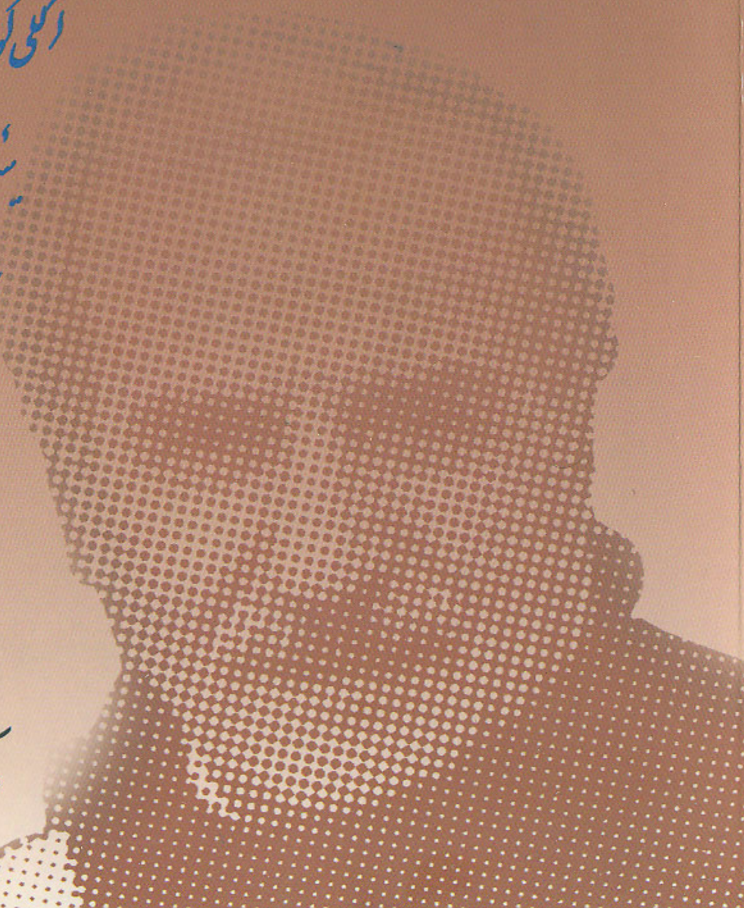

سؤنمز
"کریم مشروطه‌چی"

اولو تانری‌نین آدیله

بو یاشـدا

کریم مشروطه‌چی

«سؤنمز»

تهران

۱۳۸۱

کتابین آدی: **بو یاشـدا**

مؤلف: **کریم مشروطه‌چی «سؤنمز»**

ناشر: **مؤلف**

حروفچین: **مؤلف**

بیرینجی نشر: **۱۳۸۱**

سایی: **۱۵۰۰ جلد**

چاپ: **دیبا**

صحافی: **سپیدار**

مشروطه‌چی، کریم ۱۳۰۷-

بو یاشـدا/ کریم مشروطه‌چی «سؤنمز». --- تهران:

کریم مشروطه‌چی، ۱۳۸۱ (۱۳۶) ص.

۲۰۰۰۰ ریال :ISBN 964 - 06 - 1374 - 6

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

ص.ع. به انگلیسی: BU YASHDA

۱. شعرترکی -- ایران -- قرن ۱۴. الف. عنوان.

۹ ب ۵۳ م /PL ۳۱۴ ۸۹۴/۳۶۱۱

۱۳۸۱ ب ۵۷۳ م

کتابخانه ملی ایران ۱۰۹۰۱ - ۸۱ م

مراکز پخش

تهران: انتشارات دنیا، ۶۴۶۷۸۶۰ اندیشهٔنو ۶۴۲۷۳۷۱ دُرسا، تلفن ۶۴۶۴۵۷۷

تبریز: انتشارات شمس، تلفن ۵۵۵۷۵۶۵ تلفن/فکس ۵۵۳۵۷۰۷

متنین املاسی باره‌ده بیرنئچه سؤز

متنین املاسی بۆتون تۆرکجه، اصیل سؤزلرده ۱۳۷۹/۸۰ نجی ایللرده، تهراندا کئچیریلن «ایران تۆرکجه‌سی دیلچی‌لیک سمینارلاری»نین قرارلارینا اساسلاندی. لاکن کئچمیشده دخیل فارسجا- عربجه سؤزلری قسماً فؤنتیکلشدیرمه فکریله آیاقلاشساق دا، «آنادیلده درسلیک» اۆچون اۇمود آرتاندان بری بیرچۏخ دۆشونوب، آشاغیداکی واقعیّت‌لره اساساً اؤنلاری، بیر **«اصل»** کیمی، اصلی دیلده اؤلدوغو شکلده یازماق، و تلفّظو تام ده‌ییشیلیب، تمامیله دؤغمالاشمیش نادر سؤزلرین املاسینی **«استثنا»** اؤلاراق فؤنتیک یازماق قرارینا گلدیک. فکریمیزجه بو «مستثنا» سؤزلرین، قطعی طالعینی ده، حرمتلی علمی هیأت، درسلیکلرین بیر- ایکی ایل عملده تطبیقیندن سؤنرا، الده ائدیله‌جک تجربه‌لره اساساً معیّن‌لشدیره‌جکدیر.

▣ ایراندا تۆرکلرین سایی‌سی‌ایله مقایسه‌ده، آنادیلده چیخان کتابلارین تیراژی آزدیر. بو دا، اؤخوجونون آزلیغی دئمکدیر. اؤنا گؤره ده تۆرکجه کتاب نشر ائتدیرمک، ناشرلر اۆچون اصلاً صرفه‌لی اؤلمور. مؤلّفلرین ده ۹۵ فایضی‌نین شخصاً سرمایه قؤیماغا امکانلاری یؤخ!

▣ عرب‌کؤکلو الفبامیزلا یازیلان هرنؤع تۆرکجه اثرلری، هله‌لیک یالنیز فارسجا سوادلی اؤلان تۆرکلر اؤخویا بیلرلر. بو سوادلی تۆرکلرین هرهانکی‌سیندان سؤروشسان کی: آنادیلده کتابلاری نیه اؤخومورسان؟ قطعیاً «آنادیلیمی سئومیرم»!- دئمز. بلکه دئیه‌ر:- اؤخویا بیلمیرم! بورادا اؤنون قصورو یؤخ! بونون، آنادیلده مکتبین اؤلمادیغیندان علاوه، باشقا سببلری ده وار.

▣ عربجه‌دن فارسجایا- تۆرکجه‌یه داخل اؤلوب، بؤل- بؤل ایشله‌دیلن سؤزلرین سایی ۴۰-۶۰ فایض‌دیر: مسابقه، مبارزه، استقلال، ملّت، مختلف، استفاده و سایره. بیز بو قبیل سؤزلری، تۆرک دیللی وطنداشلارین مکتبده اؤیرندیگی کیمی یازساق، دئمک، تۆرکجه متنلرین ۴۰-۶۰ فایضی‌نین اؤخونوشوندا، اؤنلارا یاردیم ائتمیش اؤلاریق. لاکن بونلاری: مۆسابیقه، مۆباریزه، ایستیقلال، میللت، موخته‌لیف و ایستیفاده شکلینده یازاندا، اؤخوجولارین ذهنینده اؤلان موجود ظرفیّتی ده، حقلی اؤلمایاراق، اؤنلاردان آلمیش اؤلوروق. بورادا قسماً قصور بیزده‌دیر.

▣ دخیل سؤزلرین املاسینی فؤنتیک‌لشدیرمه فکریندن مدافعه ائدنلر اکثراً کامپیوترله آلیشان اؤیرنجی‌لر و عالم‌لریمیزدیر. اؤنلار یاخشی بیلیرلر کی، بیز بیر فایلی اؤز کامپیوتریمیزده آچیب، اؤخوماق ایسته‌سک، اؤ فایلین اساسلاندیغی پروقرام، بیزیم کامپیوتریمیزده «تعریف» اؤلونمالی‌دیر. یؤخسا اؤ دیسک آچیلماز! بیزیم اؤخوجویلا آنلاشماغیمیز اۆچون ده، اؤرتاق و ثابت نشانه‌لرین اؤلماسی لازمدیر. اؤخوجونون ذهنینده، مثلاً «مصاحبت» شکلینده حکّ اؤلونموش بیر سؤزو، بیز «مۆصاحیبت» شکلینده یازساق، اؤنونلا ایلگی یارادا بیلمه‌ریک.

▣ دؤغرودور کی، هر هانکی بیر دیلدن باشقا دیله داخل اؤلوب، ایشلک‌لیک تاپان بیر کلمه، تلفّظده، قؤناقچی دیلین اؤزل سس قایدالاریله اویوشار. بونو یازیدا دا تطبیق ائتله‌مک فکری، یالنیز آنادیلده درسه باشلایان خلقلرده صادق‌دیر. مقایسه یؤلویلا بورادا دا تطبیق ائتسک قیاسیمیز «مع‌الفارق»دیر. سمیناریمیزدا ایللر بؤیو معلّم‌لیکله مشغول اؤلان حُرمتلی مجدفر دئمیشکن، بیز تۆرکجه متنلرده «انسان»، «کتاب» و «گناه» یازساق دا، اؤخوجوموز اؤنو «اینسان»، «کیتاب» و «گۆناه» کیمی اؤخویاجاقدیر، تغییره هئچ نه لزوم یؤخ!

کتابین آدی: **بو یاشـدا**

مؤلف: **کریم مشروطه‌چی «سؤنمز»**

ناشر: **مؤلف**

حروفچین: **مؤلف**

بیرینجی نشر: **۱۳۸۱**

سایی: **۱۵۰۰ جلد**

چاپ: **دیبا**

صحافی: **سپیدار**

مشروطه‌چی، کریم ۱۳۰۷-

بو یاشـدا/کریم مشروطه‌چی «سؤنمز». --- تهران:

کریم مشروطه‌چی، ۱۳۸۱ (۱۳۶) ص.

ISBN 964 - 06 - 1374 - 6: ۴۰۰۰۰ریال

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

ص.ع. به انگلیسی: BU YASHDA

۱. شعرترکی -- ایران -- قرن ۱۴. الف. عنوان.

۹ ب ۵۳ م /PL ۳۱۴ ۸۹۴/۳۶۱۱

۱۳۸۱ ب ۵۷۳ م

کتابخانه ملی ایران ۱۰۹۰۱ - ۸۱ م

مراکز پخش

تهران: انتشارات دنیا، ۶۴۶۷۸۶۰ اندیشهٔنو ۶۴۲۷۳۷۱ دُرسا، تلفن ۶۴۶۴۵۷۷

تبریز: انتشارات شمس، تلفن ۵۵۵۷۵۶۵ تلفن/فکس ۵۵۳۵۷۰۷

متنین املاسی باره‌ده بیرنئچه سؤز

متنین املاسی بۆتون تۆرکجه، اصیل سؤزلرده ۱۳۷۹/۸۰ نجی ایللرده، تهراندا کئچیریلن «ایران تۆرکجه‌سی دیلچی‌لیک سمینارلاری»نین قرارلارینا اساسلاندی. لاکن کئچمیشده دخیل فارسجا- عربجه سؤزلری قسماً فؤنتیکلشدیرمه فکریله آیاقلاشساق دا، «آنادیلده درسلیک» اۆچون اوُمود آرتاندان بری بیرچۆخ دۆشونوب، آشاغیداکی واقعیّت‌لره اساساً اؤنلاری، بیر **«اصل»** کیمی، اصلی دیلده اؤلدوغو شکلده یازماق، و تلفّظو تام ده‌ییشیلیب، تمامیله دؤغمالاشمیش نادر سؤزلرین املاسینی **«استثنا»** اؤلاراق فؤنتیک یازماق قرارینا گلدیک. فکریمیزجه بو «مستثنا» سؤزلرین، قطعی طالعینی ده، حرمتلی علمی هیأت، درسلیکلرین بیر- ایکی ایل عملده تطبیقیندن سؤنرا، الده ائدیله‌جک تجربه‌لره اساساً معیّن‌لشدیره‌جکدیر.

▣ ایراندا تۆرکلرین سایی‌سی‌ایله مقایسه‌ده، آنادیلده چیْخان کتابلارین تیراژی آزدیر. بو دا، اؤخوجونون آزلیغی دئمکدیر. اؤنا گؤره ده تۆرکجه کتاب نشر ائتدیرمک، ناشرلر اۆچون اصلاً صرفه‌لی اؤلمور. مؤلّفلرین ده ۹۵ فایضی‌نین شخصاً سرمایه قؤیماغا امکانلاری یؤخ!

▣ عرب‌کؤکلو الفبامیزلا یازیلان هرنؤع تۆرکجه اثرلری، هله‌لیک یالنیز فارسجا سوادلی اؤلان تۆرکلر اؤخویا بیلرلر. بو سوادلی تۆرکلرین هرهانکی‌سیندان سؤروشسان کی: آنادیلده کتابلاری نیه اؤخومورسان؟ قطعیّاً «آنادیلیمی سئومیرم»!- دئمز. بلکه دئیه‌ر:- اؤخویا بیلمیرم! بورادا اؤنون قصورو یؤخ! بونون، آنادیلده مکتبین اؤلمادیغیندان علاوه، باشقا سببلری ده وار.

▣ عربجه‌دن فارسجایا- تۆرکجه‌یه داخل اؤلوب، بؤل- بؤل ایشله‌دیلن سؤزلرین سایی۴۰-۶۰ فایض‌دیر: مسابقه، مبارزه، استقلال، ملّت، مختلف، استفاده و سایره. بیز بو قبیل سؤزلری، تۆرک دیللی وطنداشلارین مکتبده اؤیرندیگی کیمی یازساق، دئمک، تۆرکجه متنلرین ۴۰-۶۰ فایضی‌نین اؤخونوشوندا، اؤنلارا یاردیم ائتمیش اؤلاریق. لاکن بونلاری: مۆسابیقه، مۆباریزه، ایستیقلال، میللت، موخته‌لیف و ایستیفاده شکلینده یازاندا، اؤخوجولارین ذهنینده اؤلان موجود ظرفیّتی ده، حقلی اؤلمایاراق، اؤنلاردان آلمیش اؤلوروق. بورادا قسماً قصور بیزده‌دیر.

▣ دخیل سؤزلرین املاسینی فؤنتیک‌لشدیرمه فکریندن مدافعه ائدنلر اکثراً کامپیوترله آلیشان اؤیرنجی‌لر و عالم‌لریمیزدیر. اؤنلار یاخشی بیلیرلر کی، بیز بیر فایلی اؤز کامپیوتریمیزده آچیب، اؤخوماق ایسته‌سک، اؤ فایلین اساسلاندیغی پروقرام، بیزیم کامپیوتریمیزده «تعریف» اؤلونمالی‌دیر. یؤخسا اؤ دیسک آچیلماز! بیزیم اؤخوجویلا آنلاشماغیمیز اۆچون ده، اؤرتاق و ثابت نشانه‌لرین اؤلماسی لازمدیر. اؤخوجونون ذهنینده، مثلاً «مصاحبت» شکلینده حکّ اؤلونموش بیر سؤزو، بیز «مۆصاحیبت» شکلینده یازساق، اؤنونلا ایلگی بارادا بیلمه‌ریک.

▣ دؤغرودور کی، هر هانکی بیر دیلدن باشقا دیله داخل اؤلوب، ایشلک‌لیک تاپان بیر کلمه، تلفّظده، قؤناقچی دیلین اؤزل سس قایدالاریله اویوشار. بونو یازیدا دا تطبیق ائله‌مک فکری، یالنیز آنادیلده درسه باشلایان خلقلرده صادق‌دیر. مقایسه یؤلویلا بورادا دا تطبیق ائتسک قیاسیمیز «مع‌الفارق»دیر. سمیناریمیزدا ایللر بؤیو معلّم‌لیکله مشغول اؤلان حُرمتلی مجدفر دئمیشکن، بیز تۆرکجه متنلرده «انسان»، «کتاب» و «گناه» یازساق دا، اؤخوجوموز اؤنو «اینسان»، «کیتاب» و «گۆناه» کیمی اؤخویاجاقدیر، تغییره هئچ نه لزوم یؤخ!

▣ صائتلری، لزومو اوْلمادان، سؤزلرین قورولوشونا کئچیرتمک، اوْخوجولار اوْچون تانیش اوْلان سایسیز- حسابسیز سؤزلری اوْنلارین نظرینده یابانجی‌لاشدیرماق دئمکدیر. هر گۆن گؤروشدویوموز بیر اسکی دوْست، اؤز گئییم-کئجیمی‌نی ده‌ییشیب، صنعی بیغ- ساقال قوْیارکن بیزیم قارشیمیزا چیخاندا، بیز اوْنو تانیماقدا چتین‌لیک چکیریک.
▣ دخیل سؤزون املاسینی ده‌ییشنده، بیزیم تزه دوزلتدیگیمیز سؤز، لغت کتابلاریندا یوْخدور.
▣ فوْنتیک‌لشدیرمه فکری، اوْنجه «کؤچورمه» ایشیندن و یا الفبامیزی قوزئی آذربایجانلی‌لارا اؤیرتمک مقصدیله توْرنسه ده، اوْنلار لاتینه کئچدیلر. بیز ایسه اؤز دوْغما الفبامیزلا، عینی زماندا، اوْچ بؤیوک تاریخی مدنیّتله، ادبیاتلا ایلگیمیزی قوْرویا بیله‌ریک.
▣ گۆنئی- قوزئی آذربایجاندا، ائله‌جه ده تۆرکیه‌ده، بدیعی صنعتله ایلگی‌لی اصطلاحلار، عموماً عربجه‌دیر: استعاره، کنایه، استخدام، مغالطه، تناسب، اقتباس و سایره. اللی‌دن آرتیق اؤزل آدی- اصطلاحی، اوْنلارین اصلی املاسینا هئچ نه آرتیرمادان، اؤز «ادبیاتشناسلیق» کتابیندا گتیرن اوستاد دوْکتور جواد هیئت، بو قبیل دخیل سؤزلرین توْخونولمازلیغی‌نی تصدیقله‌میش کیمی‌دیر. بو سؤزلری ایکی شکلده یازماق ایسه، نه لازم، نه ده منطقی‌دیر.
▣ هر هانکی بیر انسانین منلیگی، کیملیگی اوْنون یادداشیندا، حافظه‌سینده یازیلمیش و حکّ اوْلونموش بیلگی‌لریندن و خاطره‌لریندن اوْلوشدوغو کیمی، خلقلرین ده کیملیگی، اوْنلارین اؤتن نسللریندن یادگار قالمیش میلیونلارلا تاریخی، علمی و ادبی اثرلردن عبارتدیر. بوگۆن ایراندا فارسجا اوْرتامکتبلی‌لر، مین ایل اوّل یازیلمیش کتابلاری، مثلاً «تاریخ بیهقی» نی، شاهنامه‌نی، نظامی‌نی، حافظی و سعدی‌نی راحات اوْخویورلار. اگر سؤزلرین املاسی کلّی حالدا ده‌ییشیلسه‌ایدی، باشقا املا ایلن یازان بوگۆنکو نسل، نه بو اسکی قایناقلاری اوْخویا بیلردی، نه ده کئچمیش نسللرله ایلگی یاراتماغا قادر اوْلاردی. دئمک، خلق یادداشینی، حافظه‌سینی ایتیرردی. مدنیّتجه سوْی- کؤکسوز بیر خلقه، ملّته چئوریلردی.
▣ بیز تعلیم- تعلّم ساحه‌سینده تخصّص گؤرمه‌سک ده، بونا اینانیریق کی، آنادیلده یازیلاجاق درسلیک‌لریمیزده، عربجه- فارسجا سؤزلری سیندیریب، فوْنتیک یازساق، اؤیرنجیلری بیر نؤعی **«ایکی‌لیک»** قارشی‌سیندا قوْیوب، اوْنلارداکی آزاجیق رغبتی ده سؤندورموش اوْلاریق.
▣ اوشاقلاریمیز ایلک ابتدایی کلاسلاردان فارسجا، تۆرکجه و عربجه‌نی برابر اوْخویارکن، عربجه‌ده قرآنین «جزو عمّ»یِنده: مالک، صراط، مستقیم، مَلِک، صدور، حاسد، و عالم کیمی سؤزلری تۆرکجه‌ده: مالیک، صیراط، مۆسته‌قیم، مه‌لیک، صۆدور، حاسید و عالیم شکلینده یازمالی اوْلورلارسا، ائله ایلکین آددیملاردا بو «ایکی‌لیک»دن بئزه‌جکدیرلر.
▣ بیر کره سینانمیش مسأله‌نی بیر داها سیناماق دوْغرو- دوزگون بیر ایش ده‌ییلدیر. کسروی ۱۳۲۰-لرده فارسجانی عربجه سؤزلردن آریتماق، و خالص فارسجا یازماق فکرینه دوشدو، و بیر نئچه کتابینی دا چیلخا فارسجا یازدی. مثال اوْچون «آخشیج= ضدّ»، «خستوان= اقرار ائدنلر» کیمی آتیلمیش، و اوْخوجولارین حافظه‌سینده حکّ اوْلونمایان سؤزلری- یئنی‌دن دیریلتمگه، یازیلاریندا ایشلتمگه چالیشدی، آما یازدیغی کتابلار آلینیب، اوْخونمادی. نهایت، خلقین یادداشیندا حکّ اوْلونموش، و هر گۆن ایشلتدیگی، و درسلیکلرده اوْخویوب، اؤیرندیگی سؤزلردن فایدالانماغا مجبور اوْلدو. هله‌لیک بو قدر!

محبّتلی حیات یوْلداشیما، منیم
۷۰ یاشیمی عزیزله‌دیگینه گؤره.
۱۳۷۷

بو یاشدا

عؤمور کئچدی، یاشیم چاتدی یئتمیشه
قوْی الهامیم گلسین دیله بو یاشدا
لطف ائله بو عؤمرو باشا یئتمیشه
گؤلوم، منی حلال ائله بو یاشدا

باهار اوْلار هر وقت کی، سن گؤله‌سن
هاردا اوْلسان، مهربانلیق چیله‌سن
دئسم آتین حلال اوْلار مَله‌سن
قوزو کیمی بیر ده مَله بو یاشدا

آرزیلاریم گلیب دوْندو دوْداقدا
بیر قورتوم دا مئی قالمادی چاناقدا
گؤزیاشیمی، سؤزولرکن یاناقدا
سندن یاخشی کیمدیر سیله بو یاشدا

پای بؤلوشده قسمتیمیز غم اوْلدو
سئوینسک ده، سئوینج پایی کم اوْلدو
هر پرده کی، دیللندیردیک، بم اوْلدو
گل بیر کئچک بمدن زیله بو یاشدا

گاه قورودو، گاه بار وئردی زمیمیز
گاه آغیر، گاه یوْنگول اوْلدو غمیمیز
توفانلارا راست گلسه ده گمیمیز
گلیب چاتدی سوْن ساحله بو یاشدا

بیر عؤمورلوک دوْغرولمامیش آرزولار
اوْرگیمده هارای چکن دویغولار
جوابینا حسرت قالان سوْرغولار
آخر دؤندو مین نیسگیله بو یاشدا

گل ائومیزین اختیجارین، آقچاسین
آللی- گوْللو دوْزمه‌لرین، تاقچاسین
یئتمیش رنگلی خاطره‌لر بوقچاسین
آچیب بیر- بیر وئرک یئله بو یاشدا

چوْخ سؤزوم وار، حیف دیلیم اوچوقدور
آمّا گؤنلوم دان یئری تک آچیقدیر
سؤزلریم ده، مطلق آچیق- ساچیقدیر
دویدوغوموکیمدیر بیله بو یاشدا

بولاق کیمی بعضاً جوْشوب، چاغلادیم
خلقیم اوْچون نئچه چلنگ باغلادیم
چوْخ شعریمی یازا- یازا آغلادیم
اوْخوسام دا گوْله- گوْله بو یاشدا

منله بیرگه گرگین ایشه آلیشدین
دینجلمه‌دن گئجه- گوْندوز چالیشدین
سئوینجینی آنجاق منله بؤلوشدون
گیلئیم یوْخ بیرجه گیله بو یاشدا

آشدیغیمیز اوْ ائنیشلر، یوْخوشلار
اوْرگیمده سالمیش درین ناخیشلار
گؤزونده‌کی معصوم، دورو باخیشلار
نه گؤزله‌ییر مندن سؤیله بو یاشدا

دینله منی چالینمادان ترگیم
سنه آلقیش، گرکدن ده گرگیم
سینه‌م‌ده‌کی بو چیرپینان اوْرگیم
مندن سنه اوْلسون صِله بو یاشدا

دوْز دئدین کی، های وئرمیشم خلقه‌من
اولدوز آلسام، آی وئرمیشم خلقه من
سندن کسیب، پای وئرمیشم خلقه من
لطفاً منه باغیش چیله بو یاشدا

اوْ گۆندن کی، عـؤمروم بـارا دؤلوبـدور
باغ- باغچامی شاختا ووُروب، سوْلوبدور
بار وئرسه ده، یوْلدان کـئچن یـوْلوبدور
بـیر آیـیل بـاخ بـوْش زنـبیله بـو یـاشدا

ایگـیت گـرک یـاشـایـارکن گـلیشـسین
آغلارسـا دا، ائل ایـچینده گۆلوشسـون
طـالعینی اؤز خـلقی‌لن بـؤلوشـسـون
نــه فــایداسـی واریـن بـؤله بـو یـاشدا

دوْغرو دئـدین سـنی آشـدان ائـیله‌دیم
اۆزوگــونو ووُروب قـاشـدان ائـیله‌دیم
یاشامادیم، عـؤمری بـاشدان ائـیله‌دیم
فـرصت بـیر ده دۆشـمز اله بـو یـاشدا

اوْلمــاســا دا آتــا، آنــا، خـالامـیـز
ایندی واردیر بیر جۆت نازلی بـالامـیـز
بـونـلار بـیـزیم سـنگریمیـز، قـالامـیـز
بیر دامجی ایدیق، دؤندوک گؤله بو یاشدا

سن اللی‌نی، مـن یـئتمیشی حـاقلادیق
سـئوگیمیـزی، دایـم تـزه سـاخلادیق
ده‌وه‌مـیزی هـاردا گـلدی، خیـْخلادیق
کروان چاتدی سـوْن مـنزله بـو یـاشدا

بــو ذیـروه‌دن بـیر ده ائـنمک مـحالدیر
حکمه قارشی دوروب، دیـنمک مـحالدیر
اؤتــن گۆنــه بـیر ده دؤنـمک مـحالدیر
سن‌ها چـالیش، یـالوار، لَـله بـو یـاشدا

باشیم اۆسـتون آلیب، دوروب کِشـیگه
امــر ائـلیر کـی: یـاللاه، بـویور ائشـیگه
بــاخ دۆنــنکی پـوْلاد کـیمی کـیشی‌یه
عؤمری بنددیر بیرجـه تـئله بـو یـاشدا

من دۆشمه‌دن بۆتون دیلدن، داماقدان
ایسـینـرکـن قلبـینـده‌کـی اوْجـاقـدان
اوْ آسـدیغیـن اۆزوملردن، مـیـلاخـدان
قوْی قـوْپاردیم بـیر زیـنگیله بـو یـاشدا

هر یـاشدا کـی، انسـان اوْلدو گـرک‌سیز
ائله بیل کـی، چـادر قـالدی دیـرک‌سیز
بیر گۆن گـؤرسن سـینه‌ن اوْلوب اۆرک‌سـیز
یۆک- یاپینی دور، چات بئله بو یـاشدا

صدف کیمی دیشلر بیر- بـیر تـؤکولدی
بئشی بوینوز گؤرسه‌دیردی، چکـیلدی
یـئرلرینـه عـئیـرتی دیش اکـیـلدی
ناهار - شامیم آشدیر، شـیله بـو یـاشدا

جوانلیقدا تای ـ توشوملا دؤشردیم
شاخ یئری‌ییب، دؤش وئرردیم، شیشردیم
شه‌وه کیمی بیٔغلاریمی ائشردیم
قوْی پوْز وئریم آغ سقّله بو یاشدا

بیرگوْن عؤمور دؤنرگه‌سی دؤنه‌جک
اوْزونتولر، سوسموشسا دا، دینه‌جک
حیات شمعی نهایتده سؤنه‌جک
یئلپیک گؤتور، سن ها یئل‌له بو یاشدا

قوْرخورام کی،بیر قوش اوْلام یئلک‌سیز
نفس چکم حافظه‌سیز، دیلک‌سیز
یاتاغیمدا اوشاقلاشام بلک‌سیز
مندن بئزه بیر عائله بو یاشدا

اوزون عؤمور کؤکدن سالا سازیمی
تانیمایام اوْز اوْغلومو، قیْزیمی
آنام دا کی، یوْخدور چکه نازیمی
دئیه‌م آنا، منی بَله بو یاشدا

قیْوراق ایدیم، دوْشمه‌میشدیم نساقدان
بیرگوْن بو ائو بوْش اوْلمازدی قوْناقدان
گلن ناچار وقت آلاردی قاباقدان
شرط اوْدور کی، دوْستلارگله بو یاشدا

الله گوروم بیزی گؤزدن سالماسین
بو نعمتی الیمیزدن آلماسین
باغچامیزدا، بیر آن حسرت قالماسین
گوْل بوْلبوله، بوْلبول گوْله بو یاشدا

حیاتیمین هرگوْنونده، آنیندا
فرحلندیم سنین شوکت، شانیندا
نئچه دفعه تقصیرکارام یانیندا
دئییم منی حلال ائله بو یاشدا

چوْخ ساغ اوْل کی، سیلدین بو گؤزیاشیمی
عزیزله‌دین منیم یئتمیش یاشیمی
دوْست یانیندا اوجا توتدوم باشیمی
فنجان ایدیم، دؤندوم فیله بو یاشدا

آرزیم بودور ایشین سوْنو دوْزگله
یئتمیش کئچدی، هشتاددان دا سؤزگله
ساغلیق اوْلا دوْخسان گله، یوْزگله
شُکر اوْلسون کی، ساغیق هله بو یاشدا

وطنینه اوْز بوْرجونو وئرمه‌میش
اکدیگی‌نین حاصلینی درمه‌میش
عموم خلقین سعادتین گؤرمه‌میش
حیف ده‌ییل «سؤنمز» اوْله بو یاشدا؟

آیریلیق

آیریلیق سؤزونو داغلارا دئدیم
داغلاردان اوْد قالخدی، داغلار اریدی
اوْنو، بیر یاز گوْنو، باغلارا دئدیم
باغلاری چوْر ووُردو، گوْللر قوُرودو

آیریلیق دردینی کاغاذا یازدیم
باشقا بیر سؤز اوْچون آغ یئر قالمادی
قیْرانیت اوْستونده شکلینی قازدیم
چاتلادی، داش اوْسته ساغ یئر قالمادی

اوْنو، قوْرخا- قوْرخا وصالا دئدیم
یازکیمی گوْل آچدی، وصال سئویندی
گؤردو من بوُ ایشه تعجّبلندیم
اوْ، آنجاق سوُسمادی، دانیشدی، دیندی

سؤیله‌دی: آیریلیق اوْلماسا اگر
بس هاردان بیلینر قیمتیم منیم؟
هر هجران، اوْزو بیر وصالا دەیەر
اوْندان‌دیر عزّتیم، حُرمتیم منیم

طالعین اوْیونو

سوْی‌آدین دەییشدین مین آرزی‌له، سن
دئدین قوْی نسلیمده یاشاسین آدیم
دئمەدین بو آدی یاشاتمادیم من
بس نئجه یاشاتسین منیم اوْلادیم؟

سِیر ائله طالعین اوْیونلارینی
قوْیمادی بیر اوُلدوز گوْلسون اوْزونه
قار باسدی عؤمرونون لالەزارینی
حسرتده قالدین بیر «آتا» سؤزونه

آتانین آدینی داشیمادین سن
سؤندوردون اوْ آدی بیر چراغ کیمی
آتانین آدیله یاشامادین سن
قوُرودون ریشه‌سیز بیر بوُتاق کیمی

ای آتا آدینی داشیمایان دوْست
آدینی داشییان اوْلاجاقمی؟ هئی!
بابالار آدیله یاشامایان دوْست
آدینلا یاشایان اوْلاجاقمی؟ هئی!

سنین محکین

باهاری چیچکله تانیماق اوْلار
قیشی قار-کوْلکله تانیماق اوْلار
ناری‌نی ایری‌دن، چلتیگی دَندن
ناری‌ن‌گؤز الکله تانیماق اوْلار
هر یاخشی یوْلداشی، یامان گوْنلرده
ائتدیگی کؤمکله تانیماق اوْلار
شاعری احساس‌لا، جوْشغون اوْرکله
اوْرگی دیلکله تانیماق اوْلار
بعضاً ده اوْلورکی، قارانی آغلا
چیرکینی گؤیچکله تانیماق اوْلار
ایگیدی غیرت‌له، ناموس‌لا، عارلا
ایش ایله، امکله تانیماق اوْلار
آداملار، اریک‌تک، آجی-شیرین‌دیر
اوْنلاری چردکله تانیماق اوْلار
قادینی آلتونلا، یوْنو کبریت‌له
قیزیلی محکله تانیماق اوْلار
سنین ده محکین دئدیگین سؤزدور
اوْنو، دوْز دئمکله تانیماق اوْلار

ایل دؤنومو ۱۳۷۶/۱/۱

بوُ ایل «بیلدیر» اوْلدوْ، بیلدیر «اینیش ایل»
بیر ایل ده قوْوشدو کئچن ایل‌لره
ایشه باخ! سئوینجله الوداع دئدیک
اوْلومدان اوْلومه کؤچن ایل‌لره
اوْرگیم! بیر سؤیله نه تلَسیرسن
صاباحا جان آتیب، یئل تک اسیرسن
چیْخیب پیشوازینا، قربان کسیرسن
عؤمرونو دوْغراییب، بیچن ایل‌لره
حیات، اوْلمزلیگه بیزی سسله‌ییر
ابدی حیاتی جان هوسله‌ییر
دوْنیادا انسانلار اوُمود بسله‌ییر
یاخشی‌نی، یاماندان سئچن ایل‌لره
انسانلیق، حقیقت دئیه جار چکیر
بوُ یوْکو، نه قدر گوْجو وار، چکیر
گؤر نئچه مین ایلدیر انتظار چکیر
عدالت عشقینه ایچن ایل‌لره
آرزی‌دیر، دوْغرولا، یا دوْغرولمایا
آلقیش‌دیر، مستجاب اوْلا، اوْلمایا
الهی، حیاتین رنگی سوْلمایا
نه دوُمان اگلشه، نه چن ایل‌لره

معدنچی

بیلیرسیز، جوانلار داغا چیْخاندا
ذیروه‌نی تؤشلاییب، هئی چیْخار، چیْخار
قوْجامان داغچی دا آیاقلاشاندا
بیر چیْخار، بیر دؤنر گئری‌یه باخار

منیم ده بیر قوْجا، مهندس دوْستوم
عؤمرونو کئچیرمیش داغدا، معدنده
آه چکیب، سؤز آچدی اؤز کئچمیشیندن
نه دئدی، سؤیله‌ییم، گل ائشیت سن ده:

«بیر زمان، کرماندا معدن قازیردیق
الیمین آلتیندا چوْخلو ایشچی‌لر
هره‌سی بیر ائلدن، بیر قبیله‌دن
معدنده ایشله‌ییر، تر تؤکوردولر

اوْ زمان، پوُلوموز «برکتلی» ایدی
اوْچ تؤمن وئرردیک دِیلم توتانا
گؤپون‌له ایشله‌مک چوْخ گؤج ایستردی
بئش تؤمن وئرردیک گؤپون ووُرانا

بیر گؤن، بیر گؤپونچو، سؤبای اوْغلانا
دئدیم: وئر گؤپونو یوْلداشین چالسین
اوْ، غوْرا بالالی، اهل- عیاللی‌دیر
قوْی اوْ، بیرنئچه گؤن بئش تؤمن آلسین

اوْ کی، بیر غیرتلی هموطن‌ایدی
باشینی توُللادی، قیْزاردی گؤزو
چیْمخیریب، سؤیله‌دی تام غرور ایلن
عجب‌دیر ائشیتمک سندن بوُ سؤزو

بیری تاپدالانسین، بیری تاپداسین
منسه، بو آرادا کؤرپویم مگر؟
بوُ گؤن تاپدالانان داش‌دیر، نه بیلیم
صاباح اوْلمایاجاق من کیمی بشر

منه بیر نئچه گؤن دِیلَم مُزدی وئر
قوْی آرتیق آلسین اوْ عیاللی کیشی
آماندیر، مهندس، باشینا دؤنوم
الیمدن آلما بو آغیر چکیشی!

۱۳۵۸

بادام ایچی

بوُ گئجه بیلمیرم نه اوْلوب، نه‌دن
گؤنلومو جوْشدورور بیر غریبه سیرّ
بیر داها آنامی زیارت اوْچون
پاییز یارپاغی تک اوْرگیم اسیر

ایگیرمی نه‌وه‌سین، اوْغلانلی، قیْزلی
اوُلدوز تک دوْزوبدور اوْز دؤره‌سینه
دئمه بس، بو گئجه آنام یئتیشیب
کدرلی عؤمرونون نتیجه‌سینه

حیاتدا، هر زاددان اوْلاد شیرین‌دیر
اوْ، هرنه شکیلده، اوْ، هر نه‌چی‌دیر
اوْغول دا، نه‌وه ده، بادام اوْلورسا
نتیجه دئدیگین، بادام‌ایچی‌دیر

منی شاعر دوْغان ای عزیز آنا
آدینا قربان‌دیر بو غریب جانیم
اوْ گؤزل آدینلا، گؤزل دیلین‌له
بسله‌نیب ایلیگیم، سوْموگوم، قانیم

اوُزون ایللر بوْیو یاشایاجاقسان
گؤنول خوْشلوغی‌لن، جان ساغلیغی‌لن
دؤره‌نی آلاجاق نه‌وه‌-نتیجه
حرمتین قاناجاق اوْز وارلیغی‌لن

سن ایکی جهتدن عزیزسن منه
آنام‌سان، اوْغلونون افتخاری‌سان
بیر ده، دوْغما یوُردوم، آناوطنیم
قهرمان تبریزین یادگاری‌سان

منیم بیر ایستگیم، آرزیم بوُدور کی
آنالیق حرمتین ساخلایا بیلم
بوْشلاییب حیاتین خیر-شرینی
گلیب، هردن سنی یوْخلایا بیلم

بیر ده کی، اوْرکدن آرزیلاییرام
گؤلسون آرزیلارین گؤلوستان کیمی
سنین، آز اوْلسا دا، نه‌وه-نتیجه‌ن
هر بیری یاشاسین بیر انسان کیمی

۱۳۶۱

من نه‌یم؟

۱۳۶۱

شاعرم، محبّت ائلچی‌سی‌یم من
زمانه کئچیریب سیْناقدان منی
دوْستلوق کروانی‌نین یوْلچوسویام من
سالانماز چال تیکان آیاقدان منی

آراز اوْلماسام دا سوُیام، آریدام
بیر زینه بوُلاغام، آخیرام مُدام
دوُم‌دورو اوْلسام دا، گاه بوُلانیرام
سیْنایا بیلرسیز قایناقدان منی

دنیزم، هر سحر گل سوْراغیما
باخما بوُ اوْترگی چاغلاماغیما
تانیماق ایستیرسن؟ گل قوُجاغیما
تانیماق محال‌دیر قیْراقدان منی

من بیر تر چیچگم، وطن باغیندا
آچارام باهارین ایلکین چاغیندا
ساوالان داغیندا، سهند داغیندا
گزمه‌یین بوُ داغدان، اوْ داغدان منی

باهار نسیمی‌یم، عطیرلی، سرین
افق تک سوْنسوزام، دنیز تک درین
من آنادیلی‌یم، بال کیمی شیرین
ائشیت قایماق کیمی دوْداقدان منی

چیچگم، گل ایله شئه نفسیمی
لچگیمله اوْینار یئلین اسیمی
ائله لطیفم کی، سحر نسیمی
آز قالار قوْپارسین بوُتاقدان منی

خسته‌یم، یاتاغیم آنام قوُجاغی
درمانیم بیر اوْوج وطن توْرپاغی
آللاها شکر اوْلسون داغلار قالاغی
یاراتمیش بوُگؤزل توْرپاقدان منی

قوْپارماق اوْلورسا گوْلو یارپاقدان
چیْخارماق ممکن‌سه اوْووُ اوْولاقدان
آییرماق چتین‌دیر اتی دیْرناقدان
آتم، آییردیلار دیْرناقدان منی

سایریشان اوُلدوزام، هر گئجه یاری
حسرتله آخارام افقه ساری
باتماق ایسته‌میرم من، سیزی تانری
قوُرتارین بوُ قانلی شافاقدان منی!

جان آتدیم کی...

آنا یورددان گلن دوْستون آیاغی‌نین توْزون اؤپدوم
قوْی اؤیونسون دوْداقلاریم اوْ بختور آیاق قدر
دئدی: قلم دوْستلارینی قوُجاقلادیم دؤنه- دؤنه
کاش کی، من ده یارییایدیم دوْستومداکی قوُجاق قدر
قوْی چاغیرسین وطن منی بلکه منیم سوُسغون طبعیم
چاغلار اوْلسون دنیزکیمی قاینار اوْلسون بوُلاق قدر
قالاق- قالاق آغ کاغاذی اوْنا گؤره قارالتدیم کی
ائل یانیندا، قارا اوْزوم آغارسین بیر وراق قدر
ایسته‌سن کی، بیچین وقتی حاصل اوْلسون خرمن- خرمن
بیرسؤز دئ کی داشدان‌کئچسین کسکین اوْلسون اوْراق قدر
اگر بختیم یار اوْلمادی پارلایام بیر اوُلدوز کیمی
جان آتدیم کی، ایشیٖق ساچیم
بیر یئدّی‌لیک چراغ قدر

۱۳۶۵ نجی‌ایل نوروز بایرامیندا، تزه ایلین ایلکین لحظه‌لریننده عراق طیّاره‌لری تهرانا بوْمب تؤکرکن، اوشاقلاریم و حیات یوْلداشیم آنکارادان زنگ‌ائله ییب، تبریک عوضینه منیم حالیمی سوْروشوردولار.

اوْلوم‌لا، اؤلومون آراسینداییام

تلفونلا سوْروشدون: عؤمور یوْلونون
بوُ بایرام گئجه‌سی، هاراسینداییام؟
هاراسی گؤینه‌سه اؤز اوْرگی‌نین
منی ده، ائله بیل اوْراسینداییام!

بیانیم آخساییر، آخ نئجه دئییم
باشیما اوْد یاغیر هر گئجه، دئییم
ایسته‌سم سؤزومو قیٖسّاجا دئییم
اوْلوم‌لا اؤلومون آراسینداییام

منیم اؤز یازدیغیم پوْزولماسا دا
دیری‌ایکن مزاریم قازیلماسا دا
هلاکت آلنیما یازیلماسا دا
هر هلاک اوْلانین یاراسیندایام

آغری‌یام، اوْرک‌لر سیٔزیلتی‌سی‌یم
هر ایشلک یارانین گیزیلتی‌سی‌یم
اوْغولسوز آنانین اوْزونتوسی‌یم
یاسلی قیٔز گلینین قاراسینداایام

بیلمم آلچاق دئییم، یا اوُجا دئییم
خلق اوْیونجاق اوْلوب لِیلاجا، دئییم
عؤمورلر قوْیولوب حرّاجا، دئییم
من ده، معرکه‌نین بوُراسینداایام

آغریسی دوُیولماز تزه یارانین
اؤزَگی چیٔخماییب اوْزه یارانین
دردی آز اوْلسا دا بیزه یارانین
نگران، بو دردین سوْراسینداایام

دوْنیا

دوْشنده صحبتی، سؤزو دوْنیانین
اؤزونه مات قالیر اؤزو دوْنیانین
بیرینه، بیر عؤمور «بالامسان!» دئییر
بیرینه «سن اوْنا غلام‌سان!» دئییر
بیرینه «آلینماز قالام‌سان!» دئییر
بیرینی گؤرنمیر گؤزو دوْنیانین
بیرینی قوُدوردار قارین توْخلوغو
بیرینی آلچالدار عقلین یوْخلوغو
بیرینی آزدیرار وارین چوْخلوغو
بیرینه یئتیشمز آزی دوْنیانین
بیری‌نین ایلکینی، بیری‌نین سوْنو
هرکیمی سئورسه، اوُجالدار اوْنو
بیری‌نین اطلسدن، ایپکدن دوْنو
بیرینه چاتیشماز بئزی دوْنیانین
بیری یوْز یاشی‌نین عشقینه ایچر
بیری سوْد امرکن دوْنیادان کؤچر
بیری‌نین قیٔشی دا یاز کیمی کئچر
بیرینی دوْندورار یازی دوْنیانین

گاه جوْمرد ایگیدی دارا چکدیرر
حق دئیه‌ن بوْغازا قوُرشون توْکدورر
گاه «منم!» دئیَنی دیزه چوْکدورر
چوْکولمز بیرینه دیزی دوْنیانین

هر سازی کوْکله‌دی، چالابیلمه‌دیک
ایشی‌نی نظاما سالا بیلمه‌دیک
جان باهاسینا دا آلابیلمه‌دیک
اوْ قدر یوْکسک‌دیر نازی دوْنیانین

گاه، اوْولار، گناهسیز توْرا چکیلر
اوْوچویا، سوْرک‌لی هوْرا چکیلر
بوْلبوللر قفسده دارا چکیلر
چارگاه اوْخویار غازی دوْنیانین

گاه، بایرام یئلی تک هیرس‌ایلن اسیر
گاه، تنبل‌لیگیندن صبریمی کسیر
گاهدان دا گوْرورسن ائله تلَسیر
گوْزه ده گوْرونمور توْزو دوْنیانین

هرکیمی سئومیرسه، نظردن سالیر
عدالت قیْلینجین کسردن سالیر
تانری‌نین امرین ده اثردن سالیر
نه یامان برک‌ایمیش اوْزو دوْنیانین

آییق اوْل سوْرغولو، سوْزلو حیاتدا
یئتمیش‌مین سرّی وار هر یئدّی قاتدا
غافلجه قالارسا آیاغی آلتدا
رستمی آشیرار قوْزو دوْنیانین

بیر یئرده، یامانا ساغلیق ایچیلر
بیر یئرده، یاخشی‌لار، یامان کیچیلر
بیر یئرده، قادیندان حاکم سئچیلر
بیر یئرده، سیْخیلار قیْزی دوْنیانین

درام‌دیر حیاتین ایلکینی، سوْنو
انسانین، آرا- بیر، قارادیر دوْنو
اوْز اراده‌سینه بوُراخسان اوْنو
دلغمی چالاجاق سازی دوْنیانین

الهی، حیرتده قویما بشری
نه اوْچون یاراتدین بوُ خِیر- شری؟
ریانی، تزویری، زوْر ایلن زری
نه‌دن‌دیر آیریسی، دوْزو دوْنیانین؟

سوْن سوْزو،یا سن دئ،«سؤنمز»، یا دا من
نه دوْستا سیْغیندیم، نه ده یادا، من
چوْخ زادا باز اوْلدوم بوُ دوْنیادا، من
شأنیمجه اوْلمادیم بازی دوْنیانین

هر شئی اوْز حالیندا قالسایدی اگر
بوْشالان، اوْزویله دوْلسایدی اگر
مقاملار ابدی اوْلسایدی اگر
چاتمازدی سنه بوُ میزی دوْنیانین

حقیقی‌عشق

حقیقی عشق سالکدن آغیر بیر امتحان ایستر
اوْنا بیر ذرّه اولدوز وئرسه، اوْندان کهکشان ایستر
بو سئوداده نه حکمت وار کی، مطلق نابرابردیر
اوْ هر بیر کیمسه‌یه شیمشک وئرر، آتش‌فشان ایستر
عدالت وارسا سئوداده، نه‌دن اوْز وئردیگین، بعضاً
نهان وئرسه، عیان ایستر، عیان وئرسه، نهان ایستر
اوْ کس کی، بو برابرسیزلیگه قوْل چکدی عالمده
سمندر تک یانار اوْددان، آلوْودان آشیان ایستر
بیری «سقراط» تک جاندان کئچر، اوْز فکرینی دانماز
گئدر تمکینله استقباله، جامِ شوکران ایستر
بیری «گاندی» کیمی سرمست اوْلار جامِ محبّتدن
اوفاق جسمینده بیر عمّان کیمی روح و روان ایستر
بیری گؤزدن‌دوْشن انسانی یوْکسلدر «نسیمی» تک
نه مظلومدان کسَر مهرین، نه ظالمدن امان ایستر
بیری اوْز عشقینه لایق مکافات اوُمسا دنیادن
دؤشونده ایستی قورشوندان آسیلمیش آل نشان ایستر

جمالی بیر یانار مشعل کیمی سالکلره هادی
کمالی وصفه گلمز، وصفی بیر طبعِ روان ایستر
نه آماجی تجارت‌دیر، نه قصدی کسبِ شهرت‌دیر
نه اوْز ایثاری‌نین وجهینده آللاهدان جنان ایستر
گئدنده مسلخه، ایمانه باخ! سوْن آرزیسین سوْرسان
بئله جان وئرمگه حقدن گینه مین دفعه جان ایستر
اوْ، یالنیز بنده‌دیر عشقه، نهایت‌سیز بوُ عالمده
نه شیخ ایستر،نه شاه ایستر،نه بَیگ ایستر،نه خان ایستر
عجب بوُ اوْلکه‌ده آزادلیغین گوْلزاری تشنه‌ایمیش
زماندیر کی، بوُ گوْلزارین کؤکو هر گوْنده قان ایستر
حقیقی عشق اوْچون گرچی مذاقین تشنه‌دیر، «سؤنمز»
اوْ شهدی آختاران، شیرین جانیندان ارمغان ایستر

اوستاد شهریارین ۸۰ ـ ایللیگینه...

حیدربابا شاعری

بو گۆنده هانسی عزیز ذاتی وئردی تاری بیزه؟
اۆ اینجه‌سازلی، شیرین‌سؤزلو شهریاری بیزه!

بو تۆرپاغین گۆجو وار، دۆرلو میوه‌لر یئتیرر
کیم اۆندا بیر تۆخوم اکسه، یئرینه مین گؤتورر
اۆزو حیف کی، بارینماز، یئتیردیگین ایتیرر
شرابین اۆزگه ایچرسه، قالار خوماری بیزه

جهاندا قایدادی بو، علّتی گؤرونمزدن
اوزاقلاشار هر آغیر وزنه اصل مرکزدن
سخاوتی‌نی بو دۆران اسیرگه‌میش بیزدن
دۆلاندی عکسینه چرخین اۆ گۆن مداری بیزه

نه سرّدیر، بونو بیلمم کی، گنج چاغیندان
ایسینمه‌دن اۆزو دۆغما وطن اۆجاغیندان
آییردیلار اۆنو حیدربابا قوجاغیندان
سئزیلدادی اۆ گئدن یۆللارین غباری بیزه

آییردی قیرخ ایل اۆنو دۆغدوغو ولایتدن
نئجه آییردی؟ ـ دئیَن چکدی دیرناغی اتدن
بو، دردلی فاجعه‌دیر، گل کئچک بو صحبتدن
گؤزو گؤتورمه‌دی آنجاق، بو افتخاری بیزه

بؤیوک وطنده اۆنون گزدی حافظانه سؤزو
کلامِ سعدی کیمی اۆلدو جاودانه سؤزو
اۆ قدر قالمادی چاتسین بۆتون جهانه سؤزو
یئتیشمه‌دی سؤزونون ذرّه‌جه نۆباری بیزه

آنام کی، تۆرک ایدی، لاکن کؤکونو دانمازدی
اۆزو سوادسیز ایدی، فارسی شعری قانمازدی
دئینده: قۆی چئویریم، نثری شعر سانمازدی
دئیه‌ردی: نغمه اۆخو اۆز دیلینده باری بیزه

اۆ گۆن کی، ائومیزه «حیدربابا» قۆناق گلدی
دئیَن سوسوز زمی‌یه بیر سرین بولاق گلدی
آنام اۆزو داغ ایدی، داغ داغا دایاق گلدی
قیش ایدی، سانکی گتیردی اۆ، شن باهاری بیزه

دئدی: اۆخو، اۆخو، ای گؤزلریمین آغ ـ قاراسی
من اۆخودوقجا، آنامین اۆوندو دیل یاراسی
دیریلدی سانکی‌اۆنون سئلده غرق اۆلان ساراسی
اۆ بلکه لقمان ایدی، گلدی الده داری بیزه

آنا وطنده اوْ سس ایلدیریم کیمی شاخدی
آراز اوْلوب، قورو چؤللرده چاغلاییب، آخدی
دیلیمه «لهجه» دئینلر هؤروت هؤروت باخدی
دیلین اصالتینه وئردی تام عیاری بیزه

بو سس فضالاری یاردی، جهاندا سسلندی
نظیره یازماغا، من تک، چوْخو هوسلندی
اثر یوْغونلادی، نازک فیدان وَلسلندی*
یئتن چالیشدی سووارسین بو باغچا- باری بیزه

باغیردی داردا قالان شئر، گورولدایان سئل تک
دؤیوشده، ظالمه قارشی سینه‌گرن ائل تک
ده‌بیرمانی ایشه سالدی کوشولدایان یئل تک
اوْنون باغیرتی‌سی سئندیردی بو حصاری بیزه

قاتی قارانلیق افقده ایشیق اوْلوب، ساچدی
قارانلیق اوْندان اوتاندی، گئری دؤنوب قاچدی
اوْرک خزینه‌لریندن قیفیللاری آچدی
دؤنوب، سخاوت ایلن وئردی اوْ آچاری بیزه

یازارلارین بئلی سئنمیشدی ان آغیر یوْکدن
سئچن آز ایدی، آغی قاره‌دن، سیمی توْکدن
سه‌تاریمیز اوْ زمان دوْشموش ایدی پاک کوْکدن
علی!- دئییب، نه گؤزل کوْکله‌دی سه‌تاری بیزه

ائلین دیلی کسیلنده «بؤیوک گناه» اوْسته*
چکردی اهلِ قلم، اوْدلو آهی، آه اوْسته
ائلین اوْزانلاری سوسموشدو چارگاه اوْسته
اوْخوتدو، شوریله، هم شوری، هم قاطاری بیزه

بو خلقین آرزیسی، رؤیاسی اوْلدو دؤغرو اوْگوْن
کدرلی، داغلی اوْرکدن چکیلدی آغری اوْ گوْن
قلم یاریلماسا، یازمازا! یاریلدی باغری اوْ گوْن
اوْرک قانیله یاراتدی بو شاهکاری بیزه

آنا دیلینده اوْ کی، یازماغا قیام ائله‌دی
دوْغولدوغو آنایا صدق ایلن سلام ائله‌دی
اؤزونو بؤیله‌جه محبوبِ خاصّ و عام ائله‌دی
داغیتدی، پوْزدو بوْتون سدِّ انحصاری بیزه

آغاج کیمی، گوْجوموز، نه سودا، نه یارپاقدا
بوْتون بو وارلیغیمیز کؤک سالیبدی توْرپاقدا
گؤرون نه جاذبه وارمیش بو خیرداجا داغدا
چکیب گتیردی بو داغ داغلی شهریاری بیزه

اوْ گوْن کی، شاعر اوْزون بو دیاره دؤندردی
وطن اوْنون اؤزونو شاهکاره دؤندردی
اوْ، شهریاری بؤیوک شهریاره دؤندردی
وطندی تکجه وئرن شأنی، اقتداری بیزه

غریبه اؤلکه‌ده توش گلسه‌لر وطنداشلار
ائله راحات قوْوشار، سانکی دوْغما قارداشلار
دئیه‌رکی: دوْشدوغو یئرده آغیر اوْلار داشلار
دئمک، وطندی وئرن قدری، اعتباری بیزه

سن ای عزیز اوْخوجوم، دینله سؤنمزین سؤزونو
قصور اوْلورسا سؤزونده، قصورا یوم گؤزونو
بو سؤز منیمکی‌دیر،آنجاق دئسم سؤزون دوْزونو
اوْ، خلقدیر کی، وئرر ان دقیق عیاری بیزه

* آنادیلده یازیب- یایماق «گناه کبیره» سایبلاردی.

* فیدان: آغاج و کوْللارین کؤتوگوندن گؤیه‌رن و سؤنرادان باشقا یئرده اکیلن جوان آغاج. نهال.

* وَلس: قوْللو- بوتاقلی، هوْندور منشه آغاجی.

آمریکانین گؤندردیگی سلاحلی، جنگی
گمی‌لر، فارس کؤرفزینده لنگر سالدیلار.

جراید ۱۳۶۶/۷/۱۹

بالیق‌لار

بو گوْنلر، گؤرونور هر محلّه‌ده
ساتیلیر آتدن ده ارزان بالیقلار
قالانیب بوز دوْلو طاباقلار اوْسته
ایری‌لی، خیْردالی الوان بالیقلار

کئچن ایل،یاریم گوْن دوراردیم صفه
الیمه چاتمازدی آسان بالیقلار
قار- یاغیش آلتیندا جاندان دوْشردیم
قسمتیم اوْلونجا جانان بالیقلار

بالیقلار خیْرداجا، ائله خیْردا کی
یانیندا ناقّا ایدی ساردن بالیقلار
ذرّه‌بین ایستردی بالیغی گؤرمک
بئشی بیر تیکه‌یه قوربان بالیقلار

بو گوْنلر، نه‌دنسه، حیرتده‌یم من
ساتیلیر هربیری باتمان بالیقلار
بازارا چیْخاندا،باخ بوْللو،سوْللو
هر طرف بالیقدیر، هریان بالیقلار

هر گلیب، گئدندن سوْروشورام من
اوْولانیب بو قدر هاردان بالیقلار؟
نه اوْچون دریانی بوراخیب، مین مین
دوْشوبلر توْرا بو نادان بالیقلار؟

گمان کی، گؤروبلر فارس کؤرفزینده
قوْپاجاق بیر یامان توفان، بالیقلار
شیطانین اؤلدوروم - بیلدیریمیندن
بلکه ده قوْرخوبلار حیوان بالیقلار
بلکه ده، کیریمیش انسان یئرینه
جرأتله ائدیبلر عصیان، بالیقلار
هرکیمدن سوْروشدوم، لال اوْلوب سوسدو
دیل آچدی عاغیلدا لقمان بالیقلار:
«ای اؤزون ایتیرن انسان اؤلادی
عقلینه قالیبدیر حیران بالیقلار
آخی، توْرپاق اوّسته، سن نئیله‌دین کی
سنی قارشیلاسین عمّان، بالیقلار
اؤلومو حیاتا اوّستون سایارکن
کئچیبلر بو شیرین جاندان بالیقلار
دئییرلر امنیّت اوْلمایان یئرده
چتین‌دیر یاشاماق بیر آن، بالیقلار
اوْدورکی، مقدّس عصیان سسی‌نی
ائدیبلر عالمه اعلان، بالیقلار
بیر ده سو آرزیسی ائتمه‌یه‌جکلر
اوْلسالار تاوادا بُریان، بالیقلار»

ووُرموسان

نازنده زلفونه، نه گؤزل شانه ووُرموسان
آلقیش سنه کی، شانه پریشانه ووُرموسان
گوْلدسته باغلایان، گوْلو ریحانیلن بَزر
سن گؤر نه‌سن کی، سوْنبولو ریحانه ووُرموسان
سؤیله هاچان اوْ خالینی اؤپدوم اجازه‌سیز؟
بهتان دئمه کی: دانه‌می دُزدانه ووُرموسان
عشقین شراری جان وئریر اؤلگون وجودیمه
آتش ده‌ییل، بو گؤنلومه، جانا، نه ووُرموسان؟
نازین منیمله اوْلسا، نیازین رقیب ایلن
رؤیامی‌سان مگر کی، سحر یانه ووُرموسان؟
زاهد ائدنده منع یانار عشقدن منی
ساندیم کی، بیر اوْوج سویو ووُلقانه ووُرموسان
یوْخسا بیچین زمانی‌دی، سوْنبول ساچین هؤروب
بیر دسته‌سین ده سؤنمز اوْچون یانه ووُرموسان

انتظار

گؤزوم دیکیلدی صبورانه بسکی دان یئرینه
چکیلدی قاره‌سی مطلق، جالاندی قان یئرینه
اوْ قدر قالمادی تیترک دیلیمده توْک بیتسین
اوْ، بسکی سیٔتقادی، یالواردی گوْن‌دوْغان یئرینه
افقده چیٔتلادی گوْن، آزجا قاش-گؤز اوْیناتدی
بیزی بَیَنمه‌دی، دؤندو گینه همان یئرینه
جنان امیدی ایله مین بلایه دؤزدوکده
جنون سوْراغیما گلدی منیم جنان یئرینه
بوْتون عؤمور بوْیو، سالک بیر امتحان وئرسه
من ایلده مین کره جان وئردیم امتحان یئرینه
امان اومااندا امانسیز زمانه‌دن اوْرگیم
یامان نثاریم اوْلور، اومدوغوم امان یئرینه
دئدیک کی، خانلیغین آرتیق، اوْخوندو فاتحه‌سی
بیر اؤزگه کسوت ایلن بَیگ اوْتوردو خان یئرینه
ایچیمده ناله‌می بوْغدوم، سئوینمه‌سین ظالم
بو سس‌سیز آهیم اثر ائتمه‌دی فغان یئرینه
نشان امیدی ایله، کیم بو یوْلدا جان قوْیدو
دؤشونده گوْلّه گوْل آچدی قیٔزیل نشان یئرینه
گمانیله یوْلا چیٔخدیق، یقین کی، سیٔنمازدیق
یاریم یقینیمیز اوْلسایدی مین گمان یئرینه
من اؤز زمانه‌مه بیر زاد وئرنمه‌دیم،«سؤنمز»!
چالیش کی،سن قوْیاسان یاخشی‌نی یامان یئرینه

اوْلان یئرده

دِلیم آرام توتماز دلبریم آرام اوْلان یئرده
وئرر آرامین الدن دلبریم، دل رام اوْلان یئرده
گؤنول ایستر اوْنون گاه آغزینی، گاه دا گؤزون اؤپسون
نظر گوْلقنده قیٔلماز، پُسته و بادام اوْلان یئرده
گؤزللیک بارگاهیندا، نگاهیم سیِر ائدر آزاد
اجازتچون نه حاجت واردی بارِ عام اوْلان یئرده
تؤکوب زلفون سیه خال اوْسته، یئل‌لندیر، دئمه نئیلر
یازیق گؤنلوم قوشو، بیر دانه‌یه مین دام اوْلان یئرده
اوْ گوْل رخسارینی هرلحظه زلفون اؤپسه، غبطه‌م یوْخ
اوزاق احسان صواب اوْلماز، یاخین ارحام اوْلان یئرده
لبون قوْی لبلریم اوْسته، مگر عقلین آزیب گؤنلوم
شرابی کوزه‌دن ایچسین، بلوردان جام اوْلان یئرده
نه‌دن دیوانه‌یم، بیلمم، گزیم قوْی زلفونو تئل‌تئل
آراشدیرماق گرکدیر مطلبی، ابهام اوْلان یئرده
اوْزون گؤستر باری، روحوم فضاسی قوْی ایشیقلانسین
حجابین، آی گرک چکسین اوْزوندن، شام‌اوْلان یئرده
گؤزللیکدن، دئدیم هیکلتراش بیر آبیده یوْنسون
دئدی: نئیلیم بئله مرمر کیمی اندام اوْلان یئرده
یازاندا شعرینی، سؤنمز! بئله رِیب و ریاسیز یاز
شرفلی ننگی ترجیح ائت شرفسیز نام اوْلان یئرده.

بیر قلم دوْستوم دئییب کی، اگر سؤنمز
وفالی دیرسا، گلیب تبریزده قالسین!

وفاسیز دئمه‌یین!

وفاسیز دئمه‌یین، سیز، ناحاق منه!
من، وطن قِیدینه قالان شاعرم
آنامدان عزیزدیر بوُ توْرپاق منه
بوُنو دوْز دئمه‌سم، یالان شاعرم

قوْیمارام بوْروسون توْز سلاحیمی
هئی سیلیب، یاغلارام اؤز سلاحیمی
سوْنگویه چئویریب سؤز سلاحیمی
ظالمین کؤیسونه چالان شاعرم!

یاشاسام دوْنیانین هاراسیندا، من
گینه آذری‌یم اوْراسیندا، من
احساسلی اوْرکلر آراسیندا، من
قیْریلماز کؤرپولر سالان شاعرم

یادلارین آغزینا دیکیلمز گؤزوم
اؤزومدن جوْجَرر هر شیتیل سؤزوم
گؤرسم کی، بوْشالیر اؤزومدن اؤزوم
جان آتیب، اؤزومله دوْلان شاعرم

شوْراندا بوْی آتیب، جوْجرسم ده، من
تک اؤزوم‌ـ اؤزومو بئجرسم ده، من
ساده‌جه یازماغی باجارسام دا، من
ان درین قاتلارا دالان شاعرم

یاغیش اوْل، اوْدوما رطوبت چیله
باهار اوْل، روحوما طراوت چیله
سن منه بیردامجی صداقت چیله
بیر عؤمور ووُرغونون اوْلان شاعرم*

* اؤنجه باشقا بیر قافیه‌ده یازدیغیم و وارلیق‌دا درج ائتدیردیگم بو شعره «سلیمان رستم»ین کتابیندا بیر نظیره گؤردویومه گؤره، شعرین قافیه‌سینی، ائله‌جه ده بیرنئچه اوْخشار مصراعنی ده‌ییشدیم. س

کسگین جواب!

بو گئجه خیالیم قانادلاناراق
سِیر ائتدی عمرومون چنلی داغ ـ داشین
ائومیزده بیر کیچیک اگلنجه قورموش
قیزیم قورتاریردی اوْن سگّیز یاشین

اوْنو آلقیشلاییب، تبریک ائده‌رک
آلنیندان اؤپوردوم آتالار کیمی
اوْنون دا اوْرگی سئوینجله دوْلو
گؤزلری گوْلوردو شن باهار کیمی

قیزیما دئدیم: سن، قیسّا عمرونده
آیلاری، گوْنلری هر ایل ساییرسان
هر ایلین بو عزیز، گؤزل گوْنونده
اؤز دوْغوم گوْنونو خاطرلاییرسان

بو دؤنوش آنیندان، بو گوْندن بری
بیر اؤزگه عالمه آیاق قوْیورسان
اهلیّت تاپیرسان هر بیر ایش اوْچون
دئمک کی، صاباحدان کبیر اوْلورسان

یاخشی کی، قیزیمین قوْناغی، تکجه
آناسی، قارداشی، بیر ده من ایدیم
چوْنکی اوْ جوْشاراق، بیر سؤز دئدی کی
من، اوتاندیغیمدان اؤلدوم، اریدیم:

«سن مگر بیلمیرسن بو ولایتده
گینه ده بیر یامان توخوم اکیبلر
انسانین آیا گئتدیگی عصرده
کبیر انسانلارا قیّم تیکیبلر!»

دئدیم، دئدی...

ائشیتمیشدیم هر تؤفاندا
یئل چالخالار، سو آرینار
بیلمه‌دیم کی، بو نهضتده
کیم چالخادی، کیم آریندی*

بیر عدّه‌نین بؤرکون قاپیب
بیر عدّه‌یه بؤرک قوْیدولار
بو دلّه‌زن بازاریندا
کیم ساریدی، کیم سارینْدی*

ازل گؤنده سؤز وئردیلر
کی، هر بیر سؤز خلق‌ایلن‌دیر
بیلمه‌دیم کی، خلق ایچینده
کیم سئویلدی، کیم یاریندی*

دئدیم: هاردان گؤرمک اوْلار
بیر نهضتین ایچ اۆزونو؟
دئدی: باخ، گؤر اوْ نهضتده
کیم جان قوْیدو،کیم باریندی!*

* **آرینماق:** تمیزلنمک. **سارینماق:** مجازاً اله سالینماق
یارینماق: یالتاقلیق ائتمک. **بارینماق:** یئدیریلمک، بسلنمک.

ایشیق تامارزیسی

بیزده بیر قارانلیق، شئه زیرزمین وار
اوْردا چوْخ گۆل- چیچک بئجَریرم من
گۆللریم جوْجَریب، بوْی آتیر، لاکین
یارپاقلار سارالیر، بیلمیرم نه‌دن

نه قدر دوْشونوب، اۆزومدن سوْردوم
گۆللرده، ساری‌لیق، نه‌دن‌دیر گؤرن؟
بیر قوْجا باغوانا راست گلدیم، دئدی:
ایشیق‌دیر یارپاغا یاشیل‌لیق وئرن!

آچین اوْ تارمانی، اوْ دربچه‌نی!
قوْیون گۆللریمه بیر ایشیق ساچسین!
سارالان یارپاقلار یاشیلا دؤنسون
گۆلوم غُنچه‌لنسین، چیچگیم آچسین

میدانا گئج گلیب، تئز اۆیره‌ننلر!
«آزادلیق باهارین» آز چکین اوْزه!
بۆ یوْلدا، جان قوْیوب هامی خلقلر
هر زادی چیْخمایین تک اۆزونوزه!

آلتمیش‌مین شهیدین قیزیل قانلاری
هله ده قیزاریر، قایناییر، آخیر
مزاردان بوْیلانیب، گوْنده مین کره
نگران‌ـ نگران سیزلره باخیر

قیامدا قاپسادیقلارینیز سیزین!
بوُ چیرکین بوُلگویه من یاناشمیرام
هله‌لیک سیزلردن اوُموب، کوْسمورم
سیز گؤزودارلارا آغیز آچمیرام

بیر شیْریق ایشیغین تامارزیسی‌یام
بوُ یوْلدا، باش وئریب، جان قوْیاجاغام
دئییرم گلین، اوْز الیزله وئرین
سیز اوْزوز وئرمه‌سز، من آلاجاغام

بوُ شئه کبریتی ده آلساز الیمدن
چاخماغی چاخماغا ووُرماغا نه وار؟
مئشه‌نین قوُپ ـ قوُرو آلیشیق‌لارین
قالاییب، توْنقال‌لار قوُرماغا نه وار؟

بیر تیکه چؤرگین، بیر ایچیم سؤیون
بوُ آغیر منّتی نه‌یه گرک‌دیر؟
حیات! سؤیله‌دیگین تک بوُنلار ده‌ییل
آزاد دوْشونمک‌دیر، آزاد دیلک‌دیر!

هرنه کی، قوْشورام، هرنه یازیرام
نهایت، بیرینه توْخونور سؤزوم
قلم ده دیسکینیر اوْز کوْلگه‌سیندن
ائله بیل ، اوْزومه ساواکام اوْزوم!

بیر قوْیون یوْکسلسین عاغیل ترلانی!
بوُ ماوی گؤیلری دوْلانسین قات ـ قات
انسان دوْشونمه‌سه، انسان سوْرماسا
کمال ذیروه‌سینه چاتارمی؟ هیهات!

دوْز دئییب، ائل‌لردن یاردیم دیله‌سز
مین الهام یاغیر گؤز بَبَگیمیزدن
آچین اوْ تارمانی، آچماساز، نه غم
سؤنمز ایشیق ساچیر اوْرگیمیزدن!

۱۳۵۸

یامان قیش

قیش یامان یوْردو منی، ایل تازالانسین دیله‌رم
صبریمی الدن آلیب، صبری تالانسین دیله‌رم
بیر ده‌ییشسین دوْنونو نازلی طبیعت گلینی
چهره‌سی گؤل کیمی مین رنگه بوْیانسین دیله‌رم
بوُ اؤلو توْرپاغا گلسین گینه بیر تازه نفس
یوُخلایانلار دا، طبیعتله اوْیانسین دیله‌رم
چمنی ترک ائله‌سین بوُ اوُلایان بایقوشلار
دوُرنالار ماوی سمادا هاوالانسین دیله‌رم
زاغچانین چؤلده کسیلسین قارا ماتملی سسی
بؤلبولون نغمه‌سی باغدا اوُجالانسین دیله‌رم
جگریم تشنه‌دی بیر جُرعه صداقت مئیینه
قانادا بهره‌لی مؤولر غوْرالانسین دیله‌رم
قوْیسا هرکیمسه قدم گؤلشنه، قان یاش یئرینه.
آیاغی آلتی گؤلاب ایله سوُلانسین دیله‌رم
آخماسین بیر ده ناحاق قان بوُ وطن توْرپاغینا
جانلارا قصد ائده‌نی، جاندان اوسانسین دیله‌رم

کیم آلیشدیرسا بو دهشتلی ساواش آتشی‌نی
یاخدیغی اوْددا، الٰهی! اؤزو یانسین دیله‌رم
پارلاسین گؤزده حیات شعله‌سی قان یاش یئرینه
امن ـ امانلیق گینه خلق ایچره یارانسین دیله‌رم
داها، آغ بیرچک آنا ایوای اوْغول وای! دئمه‌سین
بوُ اوْدو یئلله‌یَنی، آزجا اوتانسین دیله‌رم
جنگ آدیله باهالیق کسدی بوُ خلقین نفسین
اوجوز انسان دا بیر آزجا باهالانسین دیله‌رم
اقتصاد، آنلاماز اصلا، نه نصیحت، نه عناد
بوُ سؤزون دوْزلوگونه ائللر اینانسین دیله‌رم
کؤکلر آرتیق کؤکه‌لیرلر، آریغین جانی چیخیر
«قسط اسلام!» نه‌دیر، ائل بوُنو قانسین دیله‌رم
علم اوْجاقلاری آچیلسین هامی خلقین اؤزونه
صنعتین، اؤلکه‌ده گوُر مشعلی یانسین دیله‌رم
قوْنشویا کیم اوُمود اوْلسا، گئجه شامسیز یاتاجاق
ملّت اؤز حالینا، آنجاق، اؤزو یانسین دیله‌رم
دوْغرو نهضت بیر آرازدیر کی، مُدام آخمالی‌دیر
اوْ، نه چیرکابه قاریشسین، نه بولانسین دیله‌رم
ائلدن آیری ده‌ییل آللاه، اوْدور، آللاهی سئون
دایما، ائل غمینی اؤز غمی سانسین دیله‌رم

حسرت

روحوم جانیخدی، قالمادی اینجار تنده ده
گـــیزلین یارا اوْزر منی، حتّا بیتنده ده

بیر بؤلبولم، سوساندا، ایچیم قارسیدار منی
اوْد پؤسکورر قفسده دیلیمدن، اؤتنده ده

غربتده کیم داریخسا، بو حسرت آغیر ده‌ییل
حسرت اوْدور غریبسه‌یه انسان وطنده ده

هجران اوْدوندا ائیله یانیب، قارسالانمیشام
گؤلمز اوْزوم حضورونا یارین، یئتنده ده

بسکی زمانه فیرفیرا تک فیرلادیب منی
پوْزمام وقاریمی مازالاق تک بیتنده ده

تمثالی ایده‌آلیمین، آنجاق گؤنولده‌دیر
اوْلسا گؤزوم اؤنوده، گؤزومدن ایتنده ده

چایلار

باخیرام چایلارا، آخیشیر مُدام
نه یاتیر، نه بیرآن یوْرولور چایلار
آخدیقجا گؤز دیکیر ماوی گؤیلره
نه‌یه‌سه گؤنولدن ووُرولور چایلار

ائنیشده چیرپیلیر سال قایالارا
یوْخوشدا بؤلونوب، یاریلیر چایلار
یارغاندا چاغلاییر شلاله کیمی
مروارید ساپی تک قیریلیر چایلار

هاوادا، اوْلسادا تام چیلیک چیلیک
توْرپاقدا قوْوشوب، قوُرولور چایلار
سوسوز تارلالاری سوُوارسین دئیه
چؤللرده ایلان تک بوُرولور چایلار

بعضاً ده بریلیان بوْیونباغی تک
مئشه‌نین دؤشونه ساریلیر چایلار
یاغموردا جانلانیر، چاغلاییر، داشیر
بیر نئچه شاخه‌یه آیریلیر چایلار

ساحلده سویونو لیللندیرنده
اوْرگی اینجی‌بیر، داریلیر چایلار

قوْنشودان قوْنشویا گئدن پای کیمی
هره‌یه بیر شیریق وئریلیر چایلار
هردن ده دؤیوشکن انسانلار کیمی
وطندن، هاراسا، سوْرولور چایلار
بئله‌جه معنالی عؤمورلر کیمی
آخدیقجا دوم- دورو دورولور چایلار
گئتدیکجه اینجلیر، یا سیْسقالاشیر
یا اوْلومجول اوْلور، یا اوْلور چایلار
نهایت، سونونجو نفسلرینده
دریایا قوْوشور، دیریلیر چایلار

۱۳۷۹/۶/۲۰

مکافات لؤحه‌سی

۱۳۷۹/۲/۱۱

بوُگوْن آخشام، درین خیال ترلائیم
بیر آغ‌ساقّال، شن قوْجایا توْش گلدی
جوانلاشدیم بیر انسانین عؤمروجه
سؤز- صحبتی ائله منه خوْش گلدی:

«گوْنش کیمی آیدین قالیب یادیمدا
کیچیک ایدیم، اوْن- اوْن‌ایکی یاشیندا
آتام اوْچون، آزجا قانیم قاینادی
اوْتاغینا گیردیم آخشام باشیندا

دوْواردا بیر لوْحه گؤردوم تخته‌دن
اوْزه‌رینه چوْخلو سانجاق ساچیلمیش
سانکی کیرپی، ایلان گؤروب، خوْفلانیب
تیکانلاری بیز- بیز دوْروب، آچیلمیش

حیرت ایلن اوْز توُتاراق آتاما
اوْ لؤحه‌نین نه اوْلدوغون سوْروشدوم
آتام، اوّل ایسته‌مه‌دی دانیشسین
آمّا، من چوْخ اصرار ائدیب، دوُروشدوم

آخر دیله گلیب، دئدی:ـ بوُ لؤحه
اوْغلوم! سنین مکافات دفترین‌دیر
عمل‌لرین بیر- بیر اوْردا یازیلیر
اوْ، گوْنده‌لیک حسابات دفترین‌دیر

سنین هر بیر یانلیش ایشین، قصورون
سانجاق اوْلوب، بوُ لؤحه‌یه باتاجاق
آمّا، سندن بیر یاخشی ایش گؤرنده
آتان، بیر سانجاغی چکیب، آتاجاق

آنلادیم کی، یاخشی عمل‌لریمدن-
خطالاریم دفعه‌لرله چوْخ اوْلوب
خطالارین، آتام وئرن نمره‌سی
سانجاق دئمه!، اوْرگیمه اوْخ اوْلوب

بئله‌لیکله من بیر خِیر ایش گؤرنده
آتام بیر سانجاغی چکیب، آتیردی
هردن منه «بارک الله» دئینده
ملحم کیمی اوْرگیمه یاتیردی

من، بئله‌جه شوْقه گلیب، چالیشدیم
هر آن تزه بیر خیر ایشه جان آتدیم
آرتیرارکن خِیر ایشلرین ساییـنا
خطالارین ساییسیندان آزالتدیم

گوْن گلدی کی، سانجاقلارین هامیسی
اوْ لؤحه‌دن بوْتونلوکله چکیلدی
اوْ گوْن منه بیر بؤیوک بایرام اوْلدو
خطالارین دفترچه‌سی بوْکولدی

سوْن گوْن، سحر هیکل کیمی، دوْنارکن
بیر اوْخ اوْلوب، اوْخلانمیشدیم لؤحه‌یه
سانکی اؤزوم درین حیرت ایچینده
سانجاق کیمی مِیخلانمیشدیم لؤحه‌یه

آتام چکیب، آتان سانجاق یئرلری
باجا- باجا دیرَنمیشدی اوْزومه
مین‌بیر باجا، مین‌بیر یئردن زیل‌له‌نیب
تیکان کیمی سوْخولوردو گؤزومه!

سانکی دئییر: خلاصین یوْخ الیمدن
سانجاقلارین بوْش یئرلری قالینجا
بوُ ملامت گؤزجوکلری، کؤلگه تک
عؤمور بوُیو سوْرونه‌جک دالینجا!

کپنک (۱)

کپنک اۏولادیم اؤز باغچامیزدان
چمنلی- چیچکلی سؤز باغچامیزدان

بنؤوشه‌، ناخیشلی، باهارعطیرلی
نادرگؤزللیگی سیرلی، سئحیرلی

مخمل قانادلاری مین رنگ، مین چالار
اؤنونده اوتانیر الوان غؤنچالار

بویالار اؤینایبر اؤز آهنگینه
باخان والِه اۏلور سؤز آهنگینه

سئوینه- سئوینه قوْنشویا قاچدیم
بیر باخین!- دئیه‌رک اۏوجومو آچدیم

اۏوجومو آچاندا کپنک اوچدی
اؤزلویون اؤزویله گؤتوروب قاچدی

یئرینده نه قالدی؟ - جانسیز ناخیشلار
گؤزونده دویغوسوز، روحسوز باخیشلار

۱-بو شعر، «حیدربابا»نین فارسجایا ترجمه‌سی‌نین بیرینجی نشری‌اۆچون یازیلمیشدیر.

ترحّم ائیله الهی...

باخاندا تۆرپاغا، بالقوّه گۆل‌دی، یارپاقدی
وارانـدا ذاتینا، یارپاق دا محض تۆرپاقدی
بوگۆن یاشیل‌دی چمن، تردی گۆل - چیچک، آمّا
دالینجا قصدینه دورموش خزاندی، سۆلماقدی
بو پئرتلاشیق دۆلانیشدان گۆزن نه‌دیر مقصود
نه‌دیر بو دوْرِ تکرّرکی، بئیله اۏیناقدی
نه‌دندی بۆلبولون افغانی صحنِ گۆلشنده
بو شئه نه‌دیر گۆلون آغلار گؤزونده پارلاقدی
بو نسبتین نه‌دی معناسی کیم طبیعتده
بیرینه یایلاق اۏلان یئر، بیرینه قیشلاقدی
سبب نه‌دیرکی، سؤزون روحو استحاله‌ده‌دیر
بیری یانیقلی گلنده، بیریسی شاقراقدی
نه‌دن مسلّط اۏلورکاینات بیر ملّت
بیریسی جبرین الینده فنرلی قۆلچاقدی
نه‌دندی کی، آیی فخریله فتح ائدن انسان
اۏزونو درک ائله‌مکده کُمیتی آخساقدی

چراغ کیمی، نیه اؤز ذاتینا ایشیق سالمیر
نه‌چؤن دُهاسی اؤزویچون بئله خسیس‌راقدی
نئجه اوْلور کی، اوجا ذیروه‌لر آلان انسان
اؤزو دؤزلتدیگی بو گئن قفسده دوستاقدی
بو گؤن زمانی، مکانی بو قدر قیسّالدان
نه‌دن بئله نگراندی، بو قدر قوْرخاقدی
گؤرن هاچان چیخاجاقدیر عدالتین گؤنشی
نئچه مین ایلدی کی، گؤزلر افقدن آسلاقدی
بیری دئییر کی: یارانمیش، یا اوْودی، یا اوْوچو
یئرین، گؤیون اؤزو، اوجسوز ـ بوجاقسیز اوْولاقدی
اوْبیرسی، انسانا یؤکسک ده‌یه‌ر وئریر مطلق
بو گؤن بؤتون بشریّت بو فکره اوْرتاقدی
دئییر کی، آدمین اوْلادی بیرجه کؤکدندیر*
بو دا، بؤتون بشری عینی گؤوده سانماقدی
بو گؤوده‌نین، هره بیر عضوودور، بو معنادا
بیری آیاق، بیری الدی ، بیریسی بارماقدی
چکنده دیرناغی، گل، آغرینی سن ائت احساس
داها دئمه: منه نه، من باشام، اوْ دیرناقدی
حیف! هله بو نجیب دویغو، سؤزده‌دیر یالنیز
عملده، سانکی یؤغوردون اؤزونده قایماقدی
خطر دویاندا بشر، ذاتینی بروزه وئریر
ازیلمه‌سین دئیه، ازمکده جَلد و قیوراقدی

---

* بنی‌آدم اعضای یک پیکرند... سعدی

نجیب اوُغورلاری گؤرجک گؤلنده بیر گؤزوموز
اوْ بیر گؤزوموز آمانسیز ظؤلومدن ایسلاقدی
دئییر یالان دانیشاندا، بؤیوک یالان سؤیله
کیچیک یالان ایـنانیلماز، شعاعسی آلچاقدی
سنه طرف چاغیرارکن، قوْور سنی مندن
اوْنون دایاندیغی بیلمه‌م کی، هانسی قایناقدی
عملده، جاذبه‌سیندن آغیردی دافعه‌سی
علاجی بیرجه اوْوج معرفتدی، آنناقدی
آتا: سؤموک، ایته: یوْنجا، بو پای‌بؤلوش زوْردو
بونو سیٔناق کیمی ایضاح ائدنلر آخماقدی
دئسم کی، ظلم‌دی مطلق، بو نابرابرلیک
منیم دیلیم قوروسون، بلکه عدله مصداقدی
دئسم کی، کثرت اؤزو انتظامِ وحدتدی
بو، بیر غریبه معمّانی سهل سانماقدی
عاغیل نئجه باشا دؤشسون بو ترسه دؤرانی
بو استناده کی، یئر گیرده‌دی، یووارلاقدی
سوآل ائدنده ده هر یئرده حکمت اهلیندن
جوابی بیرنئچه (امّا)دی، (چؤن)دی، (آنجاق)دی
ترحّم ائیله الهٰی، بو سرّین اوْستونو آچ
کرم قیل، ای کی، وجودون سخایه ایرماقدی
اؤزون منی یارادارکن، منه عاغیل وئردین
اوْ دا، گناه‌دی دئییرلر، یوْلو زؤیولداقدی
علی دئییب کی، دؤشونمک اؤزو عبادتدی
دؤشونجه‌سیز، قورو عابد، دئمک کی، سارساقدی

بو ارکؤیون قلمین عفو ائله جسارتینی
آجی اوْلورسا، باغیشلا، آخی سؤزوم حاقدی
سودان آری اوّرگیم، آینادان دورو دیلگیم
اوْدور، سؤزوم ده ریاسیزدی، صافدی، چیْلپاقدی
مقامِ قُربده بیر ذرّه‌جیک یووام وارسا
اوْ دا قیْراخدا قورولموش بو ساده چارداقدی
منیمله بیرگه، یارانمیشلاری هدایت ائله
سنین الینده بو ایش ساده‌جه سو ایچماقدی
باغیشلا «سؤنمز»ی، چوْن دردلی دیر، دئیینگن اوْلوب
اؤزون یاراتدین، اوتانمازدی، یا اوتانجاقدی

بؤیوک غم
بؤیوک درد

آچیقلاما

ایران خلقلری‌نین ضدّامپریالیست- اسلامی انقلابی‌نین غلبه‌سیندن آز سوْنرا، ظاهراً ساواک تشکیلاتیندان اله دوْشموش ۸۰۰۰ نفرلیک بیر سیاهه یاییلدی. بو سیاهه‌ده ساواکین بیر عدّه موظّف خبرچی‌لری‌نین، رسمی مأمورلاری‌نین آدی اوْلسا دا، بیرچوْخ تانینمیش شکنجه مأمورلاری‌نین آدی اوْرادا گؤرونموردو. عوضینده، ساواکین قورولوشوندان بری، ظلمه- استبدادا قارشی مبارزه‌یه گیریشمیش، و اوْنا گؤره ده ساواکا جلب اوْلونموش بیرچوْخ گناهسیز آداملارین آدی دا سیاهه‌ده درج اوْلونموشدو. حتّا انقلاب عرفه‌سینه کیمی رژیمین دهشتلی زندانلاریندا زنجیره چکیلمیش، و یا ساواکین آغیر شکنجه‌لری آلتیندا شهید اوْلموش بیرنئچه قهرمان مبارزین آدینا دا راست گلینیردی.

اوْ گوْنلر، رسمی مقاملار طرفیندن سیاهه‌نین بیر «مخدوش» اندیکس اوْلدوغو، و یا عموم ملّت ایچینده اختلاف تؤرتمک مقصدیله ساواک طرفیندن حاضرلاندیغی احتمال ائدیلسه ده،* آنجاق کتابدا آدلاری چکیلمیش گناهسیز انسانلار، عموم خلق ایچینده و یا ایشله‌دیکلری اداره‌لرده، اؤزلرینی بیر اساس‌سیز تهمت قارشی‌سیندا حسّ ائدرکن، آغیر گوْنلر کئچیرمیشلر.

بو تقصیرسیز انسانلار، توش گلدیگی **بؤیوک غمه** تابلاشسالار دا، باشقا بیر **بؤیوک درد** اوْنلاری سارسیدیردی. چوْنکی ساواکلا هئچ جوْره همکارلیغین، خبرچی‌لیگین اوْلمادیغی تقدیرده، گینه ده مسئول مقاملار اوْنلارین ایسته‌دیگی برائتنامه‌نی اوْنلارین الینه وئرمیردیلر، و یا اوْ گوْنکی شرایطده، وئره بیلمیردیلر. یالنیز اوْنلارین باغلی اوْلدوغو اداره‌لره خصوصی مکتوبلار یازیردیلار. بئله‌لیکله بو گناهسیز انسانلارین اؤز اللرینده هئچ نه اوْلمادیغی تقدیرده بوْتون دوْست- تانیش، قوْهوم- اقربا ایچینده، نه کیمی جان‌سیخیجی شرایطده یاشادیقلارینی، حرمتلی اوْخوجولار یاخشی تصوّر ائده بیلرلر. منیم اؤزومون و بیر نئچه نفر صداقتلرینه، پاکلیقلارینا ایناندیغیم باشقا بانک امکداشیمین آدلاری بو سیاهه‌ده اوْلدوغو مناسبتیله بوْتون بو قبیل تقصیرسیز وطنداشلارین بیر مدّت کئچیردیکلری آغری‌لی- آجی‌لی روحی شرایطی دریندن حسّ ائدیب، بو اوْرک چیرپینتی‌لارینی پوئتیک افاده ایله تاریخده ثبت ائتمگه چالیشمیشام.

---

* باخ: «اطلاعات»(۲- ۵- ۲۰بهمن) و «کیهان»(۱۱- ۲۰بهمن) و بو ایکی‌آیدا باشقا نشریات.

بؤیوک غم
بؤیوک دردا!

«۱»

انسانین حیاتی چوْخ غریبه‌دیر
وقت اوْلور، زمانی دایاندیریرسان
باشیندان آشسا دا مین‌بیر قاسیْرغا
گینه شنله‌نیرسن، گوْمراه قالیرسان
هردن ده غم ائله گوْجلو گلیرکی
مطلق اؤزور سنی، گیجلدیر سنی
بیر گؤز قیْرپیمیندا، بیر نئچه آندا
بیر انسان عؤمروجن قوْجالدیر سنی

قاپ قارا شه‌وه تک سئیرک ساچلارین
بیر گوْنده آغ - آپباغ پامبیغا دؤنور
زحمتله یاخدیغین اومود چراغی
آستاجا پوْف‌ایلن تیتره‌ییر، سؤنور

«۲»

حیات بیر یۏلچودور، باش آلیب گئدیر
بیر ایتگین نقطه‌دن سۏنسوز سفره
باخسان اۏ یۏلچونون داغارجیغینا
تاپیلار سئوینج ده، غم ده هر جۆره
«غم‌یئین اۆچون کی، غم‌اسگیک ده‌ییل»[۱]
سئل آخار، آخرده عمّانی تاپار
انسان وار، تله‌سر غمین دالینجا
غم ده وار، آختاریب، انسانی تاپار

سئوینج وار اؤتری، عؤمرو قیسّاجا
افقده گؤز ووُران ایلدیریم کیمی
بیر ائله سئوینج ده وار بو دنیادا
اۏلور انسانلارین حیات حاکمی
غم وار کی، شیرین‌دیر، دندیگیم کیمی
یارادار ابدی گؤزل‌لیک‌لری[۲]
منیم هئچ بیر گۆنوم اۏنسوز اۏلماسین
الهام قایناغی‌دیر اۏ گؤزل پری

غم وار کی، اۏنونلا قارشیلاشارکن
آدام، دیز چؤکسه ده، گۆج وئرر، قالخار
بیر ائله غم ده وار، جانیندان ایراق
سال کیمی آغیرلار، بئلون سیندیرار

۱ بو مصراع، هانسی بیر شاعردنسه ذهنیمده قالیب.

۲ غملریم‌دیر گؤزللیک‌لر یارادان. «آغیرایللر»

«۳»

بیر سکته، بیر اؤلوم! چوْخ مبارک‌دیر!
اۏ، بیر بوْرج‌دور کی، اؤده‌مه‌لی‌سن!
غم وار کی، انسانین روحون اؤلدورر
بو مۆدهیش اؤلومه نه دئمه‌لی‌سن؟
اۏ، درده دؤزور، چۆن روحیّه‌سی وار
بو، عشقین، اۆمیدین الیندن وئریر
اۏ، بیر آن جان وئریر، دردن قورتاریر
بو، گۆنده مین کره اؤلور، دیریلیر

باخاندا، گؤرونور بۆتون دنیادا
قانونلار نه قدر چاتیشمازدیرلار
یوْخدور بیر قانون کی، روحو قوْروسون
اۏلسا دا، یقین کی، سایی آزدیرلار
قصاص حکمی وئریر قتل نفس اۆچون
روحلارین قاتلی شن، آزاد گزیر
لولئهین اوْغروسون الین کسیرلر
شرف اوْغرولاری بیگلربیگی‌دیر

حیاتدا، روحی‌ایلن انسان دیری‌دیر
روح اۏنون وارلیغی، عُلویّتی‌دیر
انسانین کیم‌لیگی، تک آدی ده‌ییل
اۏنون منلیگی‌دیر، حیثیّتی‌دیر

* * * *

«۴»

بو غملر، سئوینجلر، مؤهره‌لر کیمی
حیاتین «داوؤلنا»[1] کیسه‌سینده‌دیر
مؤهره‌لر دایماً گزیر الـلری
بایاق سنده اوْلان، ایندی منده‌دیر
کیسه‌دن آدینا چیخان هر مؤهره
بیر «قسمت سئوینجی»، «قسمت غمی»دیر
دنیادا، کیچیک غم: غمسیزلیک غمی!
بؤیوک غم: اساس‌سیز تهمت غمی‌دیر!

«۵»

سلام‌لار معنالی، باخیشلار سوْیوق
ان قدیم یوْلداش دا احتیاطلی‌دیر
تانیش احتیاطلی، یاد احتیاطلی
ایستکلی قارداش دا احتیاطلی‌دیر
گؤزلرده اوْخونور مبهم سوآل‌لار
باخیشلار اوْخ کیمی قلبه سوْخولور
بوندان دا دهشتلی، یامان درد اوْلار؟
هر کیمدن سوْروشسان، دئیه‌جک بودور!
اؤزو ده بیلمیرکی، نئیله‌مه‌لی‌دیر
کیمه دانیشمالی، کیمه یازمالی
ایچینده سسله‌نیر راحات وجدانی
گینه قاتلاشمالی، گینه دؤزمه‌لی!

۱ اودوب- اودوزماسی محض تصادفدن آسیلی اوْلان بیر دسته‌جمعی اگلنجه- اوْیوندور.

اوْنو روحلاندیران، اوْنو ساخلایان
کؤیسونده باغیران وجدان سسی‌دیر
بؤیوک غم یانیندا، بؤیوک سئوینجی
قایغی‌کش دوْستلارین حمایه‌سی‌دیر
بیر باخ انصافینا، خلقه حق وئریر:
«بو ائل‌لر، بیر عؤمور تاپدالانیبلار
جهنّم آدلانان اوْلوم ائوینده
آمانسیز آلوْوا، اوْدا یانیبلار
بیر ائوین قیزینا گؤنول وئرنده
سئویرسن اوْ ائوین پیشیگی‌نی ده
قاپی‌سین اؤپورسن آبیده کیمی
گئجه‌لر چکیرسن کِشیگی‌نی ده
ائله‌جه، بیر ائوه نفرت بسله‌سن
دشمن‌سن داشینا، توْرپاغینا دا
کینه‌ایله باخیرسان دام دوْوارینا
گناهسیز گوْلونه، یارپاغینا دا»

* * * * *

«۶»

خبرچی! نه مؤدهیش، آغیر اتّهام!
دئمک، اوْ بیر خطا، بیر خیانت‌دیر
اؤزوندن آرخایین، سؤز وئریب، دئییر:
ثبوته یئتیشسه، بیر جنایت‌دیر!

خیانت! اوْ نه‌دیر، هاردان باشلانار؟
بیر گؤروش، بیر مکتوب، یا بیر تلفون
ابداً!- یازدیلار آیدینجاسینا
هئچ جوْره دلیل یوْخ همکارلیق اوْچون

یالواریر، یاخاریر، عریضه یازیر
دئییر: یاز بو سؤزو، ملّت ده بیلسین
بیر جواب آلانمیر، **«بؤیوک درد»** بودور
بیر انسان بس نئجه «من پاکام» دئسین؟

هر فعلین همیشه ایکی باشی وار
بونو، دیل قایداسی بیزه اؤیره‌دیر
متّهم اوْلسان کی، بیرین ووُرموسان
حقّین وار دئیه‌سن: ووُرولان کیم‌دیر؟

بیر نفر یوْخدور کی، دئسین بو آدام
منیم توْیوغوما «کیش!» دئمیش اوْلوب
یا دا کی، ظالمه خوْش گلسین دئیه
بیرکره، ناخوْشا، خوْش دئمیش اوْلوب

هردن ده، جوماراق اؤز ایچینده، اوْ
دئییر کی:« انقلاب ووُلقان تک آخار
باخمازکی، بو آغاج قورودور، یاش‌دیر
یوْلوندا دورانی یاندیرار، یاخار»

دؤنوب، اؤز فکرینی تنقید ائده‌رک
بیر قانون یارادیر دوْغرو نهضته:
«قورونو یاندیرار، کوْله دؤنده‌رر
یاشلاری چاتدیرار حاکمیّته!»

«۷»

ایندی کی، بئله‌دیر، قاتلاشماق گرک!
انقلاب اؤز یوْلون آختارار، تاپار
سوْزکج‌دن کئچیرر آیرینی، دوْزو
پاک وجدان، آخرده پاکلیغا چیْخار

دئیه‌ر: درد گلنده، خالوارلاگلر
لاکن، مثقالینان بدن‌دن چیْخار
خلق‌ایچره یاخشی‌سؤز گزدیرمک چتین
یامان سؤز، نه‌دنسه، یامان یاییلار

آدام یئر اوْزونده گؤبه‌لک ده‌ییل
مین دوْستو اوْلورسا، بیر دشمنی وار
اوْنا نه ! کتابین اصالتی یوْخ؟
اوْ، کؤرپو آلتیندا باجا آختارار

نه یاخشی دئمیشدیر اوْنا بیر دوْستوم:
«شیطان قورغوسوندان بو بیر پرده‌دیر
گز سئرچه دالینجا، چوْنکی قارتالین-
یوواسی ال‌چاتماز ذیروه‌لرده‌دیر!»*

۱) برو این دام بر مرغ دگر نه ـکه عنقا را بلند است آشیانه

دۆستلاریم،
منیم معنوی ثروتیم

اخوانیّه‌لر

مکتوبومو آلسان، اوْنو آهسته گؤتور- قوْی
اوْنـلا بوْکولوب، گؤنـدَریلن جاندیر الینده

دفترین بو بؤلومونو،صداقت و صمیمیّت مظهری کیمی تانیدیغیم‌ایکی عزیز دؤستوم پروفسور حمید نطقی و اوستاد میرزاعبدالله واعظین شکیللریله باشلاییرام. روحلاری شاد اوْلسون!

سؤلدان: دؤکتورحمید نطقی، مهندس عزیزمحسنی، مشروطه‌چی، اوستاد دؤکتور هیئت، مهندس رف‌رف، اوستادبهزاد بهزادی، مهندس علیرضاصرّافی، دؤکتور عزّت‌الله رزّاقی.

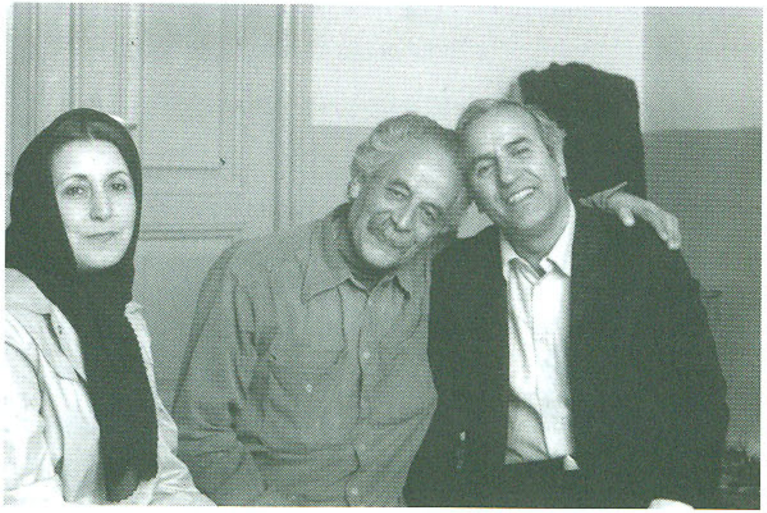

ساغدان: کریم مشروطه‌چی، اوستاد عبدالله واعظ و خانم مهیندخت مشروطه‌چی

شاعر دؤستوم بولود قره‌چۆرلو «سهند»ین
خاطره مجلسی اوْچون... تبریز ۱۳۵۸/۳/۱

سهندین کیملیگی

سهندین کیملیگین سؤرسانیز مندن
اوْ، بیر داغ‌گلیشلی، قارتال‌باخیشلی
آغ باشی چولقانمیش دوماندان، چندن
ایلدیریم‌چاخیشلی، آراز آخیشلی

اوْ، سهندغرورلو، اسلان‌دؤیوشلو
کوْراوغلوگؤرکملی، قوْرقودصفتلی
اوْ، یوْکسک فیکیرلی، اوْ داغ دوروشلو
اوْ، بولاق‌گوْلوشلو، بولودهیبتلی

اوْ، ووُلقان‌توْستولو، ایگیت‌اوْرکلی
اوْ، وطن اوغروندا هدفلی، یوْللو
عمرونون باهاری گوْللو- چیچکلی
پاییزی خرمن تک نعمتلی، بوْللو

اوْ، «وورغون»احساسلی، اینجه‌خیاللی
اوْ، درین دویغولو، اوْ، ایستی‌قانلی
یالنیز بیر کلمه ده دئمک ایسته‌سم
اوْدور بیر غیرتلی آذربایجانلی

اصل آدی بُهلوددور، بیلمیرم نه‌دن
ازلدن خلق اوْنا «بولود» دئدیلر
بو آدلا تانیدی اوْنو هر یئتن
نه‌دنسه آدینی ده‌یيشدیردیلر

دئمه بس بو ایگیت، قارا گۆنلرده
بیر گۆنش ایشیقلی شمع اوْلاجاغمیش
یاز بولودو کیمی، قیْتلیق ایللرده
برکت یاغیشی یاغدیراجاغمیش

باخیشی دنیز تک دریندیر، درین
سؤزلری چیچکدن اینجه‌دیر، اینجه
دئسن ذیروه‌سیدیر گؤزللیکلرین
یوْخ! سهند اوْندان دا اوجادیر منجه

اوْ یۆکسک سهندین سسی باتیبسا
سیْزلایان «سازی‌نین سؤزو» بیزده‌دیر
دومانلی ذیروه‌سی گؤزدن ایتیبسه
روحونون انتظار گؤزو بیزده‌دیر

بو قارا تؤرپاغا گیجیکله‌نیرم
گۆن‌به‌گۆن آرتیریر اؤز خزینه‌سین
اوْ نئجه باسیدیر باغرینا بیلمم
سهند تک بیر زنگین سؤز خزینه‌سین

عزیز دوْستوم جناب محمدمدرّس «شقایق»ین
گؤزل غزلینه جواب. ۱۳۵۹

گۆنش رحلتده‌دیر، گۆندوز عزاده، قاش قارالدیقجا
شفق آل دوْن گئییر، عالم اوْلوم ناقوسو چالدیقجا
اوْرک چیْرپیندی سینه‌م‌ده سئوینجک بیر گؤیَرچین تک
سنین اینجه، گؤزل مکتوبونو قاصددن آلدیقجا
بئله ظنّ ائیله‌رم قاصد «یانیق» داغدان کئچیب گلمیش
جومارکن اوْل یانیقلی سؤزلرینده، فکره دالدیقجا
آغیرسا آیریلیق دردی، اوْمید اوْندان دا یۆکسک‌دیر
گؤنول وَرهوْولانار دایم، وصالین یاده سالدیقجا
اوچوب روحوم قوشو، اولدوزلانار چاتسین ثریّایه
نگارین سروه‌بنزر قامتی هر آن اوجالدیقجا
دئمه مطلق آخان چشمه قاییتماز بیر ده مجرایه
منیم روحوم جوانلاشماقدادیر جسمیم قوْجالدیقجا
پیامینلا اوْوندو سینه‌م ایچره آیریلیق دردی
دواسین گؤنده‌رر ایستکلی یاریم، درده سالدیقجا
دئیه‌رلر انتظارین دردی جان وئرمکدن آرتیقدیر
دئمک، جان اوْسته‌دیر «سؤنمز» گؤزو یوْللاردا قالدیقجا

زنجان شاعرلری‌نین بیرچۆخونون «دان اولدوزو» آدلی
شعر مجموعه‌سی‌نین حرمتلی مؤلّفی اسدالله جمالی‌یه.
۱۳۵۹

زنجانلی قارداشلاریما

هر بیر ائلین سیزین کیمی شانلی دیاری وار
واردیر یئری دئسم کی، خزانسیز بهاری وار
هر فصلین اقتضاسینا اویغونلاشار تمام
لئیسان آیینداً بوْل یاغیشی، قیشدا قاری وار
اوْردان کئچنده قیسقانیرام من هاواسینا
نه توْستوسو، نه ذرّه‌جه گؤیده غباری وار
یوْرغون مسافره نه صفالی دوْشرگه‌لر
گؤز ایشله‌دیکجه کؤلگه‌لی، جانلی چناری وار
زنجانلی‌نین اراده‌سی یوْکسک سهند تک
باخسان عُذارینا، ساوالان تک وقاری وار
دؤیسن اگر اوْنون قاپی‌سین بیر نیاز اوْچون
حاتم کیمی باغیشلایاجاق هرنه واری وار
دین و وطن یوْلوندا بؤیوک پیشوالری
آزاده‌لیک یوْلوندا نه چوْخ جان نثاری وار
الوان کیلیم‌لرینده حیاتین نشیده‌سی
هر آرشینیندا مین جوْره نقشی، نگاری وار
هر ایلمگینده بیر توْخوجو، باغری قان قیزین
مین ایتگین آرزیسی، املی، انتظاری وار

«زنگان» دئینده «زنگ‌شتر» سسله‌نیر دئین
آردینجا «شور» کروانی‌نین شن «قطاری» وار
«دان اولدوزو» کی، جلوه‌له‌نیب، گؤز ووُرور منه
هر سایریشیندا مین سؤزو وار، مین شعاری وار
«انبارغلّه» آدلانان اوْ گوْجلو توْرپاغین
سیزلردن، ایندی آرتیق اوموب، انتظاری وار
زنجان اگر تاپا یئنی‌دن اؤز جلالینی
بیر اؤلکه‌نی دؤیورماق اوْچون اقتداری وار
بیر سؤیله‌یین گؤروم نئجه‌دیر دیل یارالاریز
ملحم تاپانامیشسیز اگر، منده داری وار
حقّی آلان گرک!، اوْ وئریلمز-علی دئییب
دایم، اوْدور الینده اوْنون ذوالفقاری وار
کسگین بیچاقلاریز کیمی کسگین سؤزوز گرک!
جوْمرد ایگیت اوْکی، سؤزونون اعتباری وار
«سؤنمز» ده، سیز کیمی، اوْ گؤزل، شانلی توْرپاغین
مینلرجه، خاطرینده عزیز یادگاری وار

حرمتلی عالم دؤستوم دؤکتور

محمدتقی‌زهتابی‌یه جواب. ۶۰/۸/۱۵

آیریلماز

خزان اوْلجاق سوسار بۆلبول، ولی بوْستاندان آیریلماز
اؤزو ساکت اوْلورسا، فطرتی دستاندان آیریلماز
منه غربت بهشت اوْلسا، نهایتده غریبم من
آنایورد قایغیسی، هئچوقت آییق وجداندان آیریلماز
وفانی، ظلم ایله سۆرگون دۆشن «یوسف»دن اؤیرندیم
اؤزو قول تک ساتیلمیشسا، اۆرک کنعاندان آیریلماز
بلادان جان قاچیرماز عهدینه ثابت قالان عاشق
آدی اۆستونده‌دیر، توفان قوشو توفاندان آیریلماز
دئسم جانیم سنه قربان، ده‌ییل بو شأنینه لایق
دئسم گؤنلوم سنه پئشکش، گؤنول کی، جاندان آیریلماز
شاخان شیمشکلری سؤندورمه ظالم، سن بیلیرسن‌می
کی، اوْدلار اؤلکه‌سینده، اوْد- آلوْو وۇلقاندان آیریلماز
جهاندا کیم گؤروب قان قارداشی قارداشدان آیریلسین
قورو جان، جاندان آیریلسا، قیْزیل قان قاندان آیریلماز
آنادیل بیر، دیلک بیر، آرزی بیر، قان بیر، اۆرکلر بیر
حقیقتده آذربایجان آذربایجاندان آیریلماز
ریاسیز عاشق اوْلسان، آیریلیق افسانه‌دیر، سؤنمز!
حقیقی عشق بیر بالدیر کی، شهدی شاندان آیریلماز

حُرمتلی زنجانلی شاعر احمدی‌یه،
اؤز شعرینی «هذیان» آدلاندیردیغینا
گؤره. ۱۳۶۰/۱/۱۵

قان- قان دئمه قارداش!

مکتوبونو آلدیم، نه گؤزل، اینجه یازیرسان
بو اینجه، گؤزل سؤزلره «هذیان» دئمه قارداش!
من کی، نه عقابم، نه ادیبم، نه ده اوستاد
لطف ائیله، منه بیر بئله بُهتان دئمه قارداش!
بیر خیْرداجا شمعم، کی، جانیم بیر پۆفه بنددیر
یئرسیز، منه هئی «مهردرخشان» دئمه، قارداش!
دوْست،دوْست اوْلا،اوغروندا آدام، جان دا باغیشلار
دوْست اوْلماسا، عؤمرونده اوْنا جان! دئمه قارداش!
بیر فارسی مثَل وار کی، دئیه‌ر: میْخ داشی دلمز
داش‌بئینلی قانمازلارا چوْخ «قان!» دئمه قارداش!
عؤمرومده، منیم تکجه، بیر آیدین سحریم وار
هر صبح آچیلاندا، اوْنا سن «دان» دئمه قارداش!
قوْرخاق بیر آدام، صلح و صفا اهلی‌دی «سؤنمز»
اوْنلا دانیشاندا، بئله قان- قان دئمه قارداش!

چالیشقان باجیم قیزی عزیز

رؤیا خانیما جواب. ۱۳۶۱

جان اکیرسن،
ایشیق دریرسن!

مکتوبون یئتیشدی، منله اؤپوشدو
ای منی اوزاقدان دیندیرن قیزیم!
کدرلی عؤمرومون پاییز چاغیندا
منه چوْخ شئیلری قاندیران قیزیم!

من سنه ازلدن «قیزیم!» دئمیشم
هر شئیدن ده‌یه‌رلی گؤزوم دئمیشم
اؤزگه یوْخ، سنه لاپ اؤزوم دئمیشم
منه اؤز قیزیم تک مهربان قیزیم!

نه گؤزل چیخمیسان نماز اوْستونه
نماز اوْسته، راز و نیاز اوْستونه
مونجوغو سَپمیسن کاغاذ اوْستونه
مکتوبون اوْلوب بیر گوْلوستان قیزیم!

سن منه ان عزیز گؤز ایشیغی‌سان
طایفانین، تیفاغین یاراشیغی‌سان
محبّت ووُرغونو، حق عاشیقی‌سان
شأنینه یئتیشمز هر انسان، قیزیم!

نه اوْچون اؤزونو کیچیک سانیرسان
ائله بیل، اؤزونو چوْخ آز تانیرسان
سن، کیچیک اوْلسان دا، یاخشی قانیرسان
گل بیر باخ اؤزونه اوزاقدان قیزیم!

منیم گؤزلریمله باخسان اؤزونه
گؤزل مکتوبونا، درین سؤزونه
اوْزرلیک سالارسان، سن اؤز گؤزونه
چوْخ آزدیر سنین تک آنلایان قیزیم!

سن کی، بیر شمع کیمی یانیب، اریرسن
جهله، قارانلیغا سینه گریرسن
دئمک، جان اکیرسن، ایشیق دریرسن
کیم گؤروب سنین تک بیر باغوان، قیزیم!

سینه‌نده چیرپینان احساسلی اوْرک
گل اوْنو دینله‌یک، نه دئییر گؤرک
دئییر کی، غملرله دؤیوشمک گرک
دؤیوشله غملره سوْن قوْیان قیزیم!

تاریخه باخاندا، قلبی گنیشلر
اوْنلار کی، گؤروبلر چوْخ بؤیوک ایشلر
هامیسی، بیزیم تک، طالعسیزمیشلر
اوْنلاردان چیخیب هر قهرمان، قیزیم!

هر زمان زوْرگلسه غم-کدر بیزه
صبر ایله اوْنونلا دوراق اوْز-اوْزه
چالیشاق بیز اوْنو چؤکورک دیزه
سیلک منحوس آدین دنیادان، قیْزیم!

«ائله کی، قالمادی، بئله ده قالماز»
الله بنده‌سینی نظردن سالماز
دان یئری سؤکولر، سن دؤزسن بیر آز
تاپار ایشلریمیز بیر سهمان، قیْزیم!

فکر ائتمه بو غملر همیشه‌لیک‌دیر
غملرده، سنینله، هامی شریک‌دیر
چاره‌سی علم‌دیر، آرتیق بیلیک‌دیر
سواددیر یارادان هر امکان، قیْزیم!

سئوینجله، غمی ده انسان یارادیر
اوْدور، هم مَلک، هم شیطان یارادیر
خلقی، بیر-بیرینه قربان یارادیر
یوْخسا وار هر درده بیر درمان، قیْزیم!

گل، حافظ دئمیشکن، وئرک ال-اله
غملر اوْردوسونا سالاق ولوله
دؤنسون گؤزیاشیمیز چاغلایان سئله
ده‌ییشسین بو عالم، بو دؤران، قیْزیم!

غم منی بَرکیتدی، یئنمز ائله‌دی
درد منی پیشیردی، دؤنمز ائله‌دی
قلبیمین اوْدونو سؤنمز ائله‌دی
اوْ تمیز روحونا من قربان، قیْزیم!

اوْغلوما، دوْغوم گوْنو مناسبتی‌ایله

یعنی کی...

دوْغولدون بیر گؤزل یازگئجه‌سینده
گؤز آچیب جهانا گوْلومسه‌دین سن
یعنی کی: حیاتین مین آجیسی‌نی
بیر شیرین گوْلوشله اوداجاغام من

بیلمم اوْ اؤترگی، ایلکین باخیشدا
حیاتدان نه قانیب، نه آنلامیشدین
گوْلوشون دوْداقدا قورومامیشکن
اوفاجیق یومروغون دوْیونله‌میشدین

یعنی کی: حیاتین دوْیونلری‌لن
اوْیونجاقلاریم تک گوْلوشه‌جگم
گؤرسم کی، آچیلمیر گوْلوشلریمله
اوْنونلا آمانسیز دؤیوشه‌جگم

من سنه آد وئردیم دوْغولان گوْنده
چکیلدی آدین بیر وطنداش کیمی
یعنی کی: بؤیویوب، عزیز وطنین-
قایغی‌سین چکه‌سن بیر سیْرداش کیمی

بیز وئرن آدلارین عؤمرو قیسّادیر
بو بیرگرچکدی کی، اوْزون حالی‌سان
اؤلمزلیک آدینی سئویرسن اگر
اوْ آدی سن اوْزون قارانمالی‌سان!

استعدادلی، احساسلی عزیز قلم دوْستوم
آقای اصغر فردی‌نین «سن‌سیزلیک» آدلی
دویغولو شعرینه جواب. ۱۳۶۳

ائله یانمادیم کی..

آرزیـلار قـوْینـوندا اوْیـاندی دوْسـتون
ساناکی، دوْستونو، دوْست اونـوتموشدو
دئمه کی، سـلامی یـوباندی دوْسـتون
اوْنــون، دار یـوْلونو قــهَر تـوتموشدو
اوْدونــا سـرین سـو سـپه بـیلمه‌دن
قـلبی‌نین کـؤزونو ائشـمه‌ییم- دئـدیم
یـارانـا بــیر مـلحم تـاپـا بـیلمه‌دن
کؤزمگین یئنی‌دن دئشـمه‌ییم- دئـدیم
بیر ده، من عارفم، گؤردوم دردلی‌سـن
دئـدیم غـم نـغمه‌سی بستـه‌له‌مه‌ییم
ائــله یـانمادیم کــی، آلؤونــلا، مـن
دانـیشیم، دردینـی اوْسـتـه‌له‌مه‌ییم
منه سؤیله گـؤروم، بـیلیرسنمی سـن
نـه‌دن آلقـیشـلایار انسـان یـاغیشی؟
اوْرگـیم کـؤورَلیب، یـانیـردی دوْنـن
اوْدوما سـو سـپدی لئیسان یـاغیشی

بو گئجه اوْغـلومون دوْغـوم گـئجه‌سی
اوْ، بـیر اوْلکـه قـدَر مندن اوزاقدیر
مـن اوْنـا وئـردیگیم هـارایـی، سسی
سـانیرام اوْنـونچون داغ تک دایاقدیر
یـادی‌لن بـو قـاینـار گـؤزومون یـاشی
یاغیش تک چیله‌دی یانار کـؤز اوْسـته
سنین، ای اوْغلومون عـزیز قـارداشی
اوْپدوم اوْ شعرینی، قوْیدوم گـؤز اوْسـته
باهاردا گـؤل آچدین بـیر فـیدان کـیمی
بــهره‌لی- بـارلی بـیر گـلـه‌جکلی‌سن
خلقیندن نه آلسان ـ بـیر انسان کـیمی
خــلقیــنه مـین ائـله وئـره‌جکلی‌سـن
سن، جوانلیغیندا، ایلکین چـاغیندا
هـنـر قـایناغیندا، علم اوْجـاغیـندا
هـرنه کـی، اکـیرسن وطـن بـاغیندا
اؤزون ده مـیوه‌سـین دره‌جکـلی‌سن
من، حیات اولدوزوم باتماق ایسته‌ییر
دوْنـیانین قِـیدینی آتـماق ایسته‌ییر
داهـا، سـوْن منزله چـاتماق ایسته‌ییر
سن هـله بـیر عـؤمور سؤره‌جکلی‌سن
بـولاق تک قـاینـاییر الهامین سـنین
داغ کـیمی مـغروردور ایـنامین سـنین
بـوْینـوندا حـقّی وار آنـانین سـنین
اوْنـون آغ سـاچینی هـؤره‌جکلی‌سن

من، عؤمور داغی‌نین اوْتاییندایام
گینه ده هاییمدا، هاراییمدایام
اؤز چالیشماغیمدا، اؤز ساییمدایام
سن‌سه، بو گرچگی بیله‌جکلی‌سن

سنین، دوْستلار ایچره یاخشی آدین وار
دنیز تک چاغلایان استعدادین وار
ذیروه‌یه قالخماغا هر بیر زادین وار
وارینی خلق ایله بؤله‌جکلی‌سن

داریخما، امین اوْل، گله‌جک اوْ گوْن
ائل سنین قدرینی بیله‌جک اوْ گوْن
گؤزونون یاشینی سیله‌جک اوْ گوْن
اوْ گوْنو، سن اؤزون گؤره‌جکلی‌سن

جوانسان، قوْیاراق داغی داغ اوْسته
هر مؤرگو دؤیَنی اوْیاتمالیسان
تومورجوق اوْلسان دا بیر بوتاغ اوْسته
چیْتلایب، جوْجریب، بوْی آتمالیسان

«سنسیزلیک» سؤزونه چوْخ دوْشونموشم
دوْست گرک سؤزونده مرد اوْلا بیلسین
آخی من نه‌یم کی، یا نه‌ایمیشم
منسیزلیک بیرینه درد اوْلا بیلسین؟

بیر همدم آردیجا، دورنالار کیمی
نه هندوستاندا گز، نه ده چینده گز
بیر اؤیودوم وار آتالار کیمی
سئودیگین همدمی اؤز ایچینده گز!

گلدین بیر ذرّه تک بو یئر اوْزونه
باخما کی، جهاندا، میلیون تایین وار
بصیرت گؤزویله باخسان اؤزونه
مین سؤنمز اولدوزون، سؤنمز آیین وار

حیاتدا، صمیمی بیر دوْست آختاران
سئوگی‌سیز، اؤزگه‌دن دوْستلوق دیلرمی؟
بیر سؤیله: اؤزونو سئومه‌ین انسان
اؤزگه‌نی اوْرکدن سئوه بیلرمی؟

بوْلبولو سئورسن، سئور گوْل سنی
اونوتما دوْستونون بو بیر سؤزونو
ایسته‌سن دوْست کیمی سئوه ائل سنی
ائل ایله برابر، سئو اؤز-اؤزونو!

سن یانان آلوْوا، من ده یانیرام
یانمالی! یانمالی! گینه یانمالی!
یانماغین معناسین بئله قانیرام:
ائله یانمالی کی، کوْل اوْلمامالی!

باخ دوْغما ائللره، دویغولو، دالغین
اوْرگی یارالی، گؤزو یاشلی‌دیر
شاختادا، بوْراندا کیریمیش خالقین
سنین آلوْونا احتیاجلی‌دیر

ظالم تالانچیلار پوسقودا دورموش
اوْخ قوْیوب کمانا، یای ایسته‌ییرلر
خلقیمی مبارز، قهرمان گؤرموش
هره‌نی بیر جوْره ضای ایسته‌ییرلر

ایندی نئیله‌مه‌لی؟ـ باغیریر اۆرک
منجه: یۆلسوزلارا تای اوْلمامالی!
اینامالا بو فکری یۆرودک گرک:
مأیوس اوْلمامالی، ضای اوْلمامالی!

اوْ شانلی ائلیمدن اوزاقسام دا، من
ائلین قایغیسی‌دیر یاشادان منی
من سنی دانمیرام، سئویرم کی، سن
ائلیمیز سئون تک یاشا، دان منی

بیر دایان، قوْی دئییم سوْن سؤزومو ده
ایسته‌سن خوْشلاما، ایسته‌سن خوْشلا
یارادیب، یازماقدان غایه‌ن نه‌ایسه
اوْنو، ایلک نؤبه‌ده اؤزوندن باشلا!

«آغیرایللر»ین ال‌یازماسیندا، زنگین بیر دؤستومون تنقیدی ملاحظه‌سینه گؤره بیرجه کلمه‌نی ده‌یيشدیگیمه، سؤنرادان پئشمان اوْلوب، الهامین ایلکین سؤزونه قاییتدیم.

۱۳۶۳

کرپیجین یئرینه
قوْی ایلکین داشی!

اوْ گۆنو اونوتمام هئچ زماندا، من
گؤنلومون ائوینده قوْناق ایدین سن
«آغیرایللر»یمی اوْخویاندا، من
تپه‌دن دیرناغا قولاق ایدین سن

حالسیزلار اوْ گئجه مۆرگوله‌ینده
سن منی دینله‌دین، منه حال وئردین
بیر نئچه مصراع دا پولدان دئینده
نه‌دنسه، دوروخدون، بیر سوآل وئردین

صمیمی گؤروندون نظرینده، سن
من، بیر آن دۆشونوب، فکرینی دویدوم
شعریمین، سارسیلماز تملینده، من
بیر داشی گؤتوروب، چیی کرپیج قوْیدوم

مصراعنی اوْخودوم باشقا سؤز ایله
وجدانین اوْ سؤزو دؤندو، حقله‌دی
من، آییق اۆرکله، آچیق گؤز ایله
بیلمه‌دیم داغ کیمی شعریم لخله‌دی

گؤزللیک: سؤزلرین ده‌یه‌ر اؤلچوسو
یاخشی‌یه یاخشی دئ، یامانا یامان
پس فکرین؟- واردیسا اگر اؤلچوسو
اوْنون دا اؤلچوسو، زماندیر، زمان

اوْ گوْندن دهشتلی ایللر اؤتوشدو
داشلی سئل آتلاندی، باشلاردان آشدی
اوْغوللار وطندن دیدرگین دوْشدو
کیمی‌سی بوْدره‌دی، کیمی‌سی چاشدی

ایللردیر اؤزونو گؤرمه‌سم ده من
گؤنلومون ائوینده گؤرونور یئرین
سن «اوْنا» یازدیغین مکتوبو، دوْنن
اوْتوروب، اوْخودوم دریندن درین

خیالیم قاییتدی اؤتن گوْنلره
گرک کی، اوتاناق ایکی‌لیکده، بیز
بیر کره دئمه‌دیک بو دوْشگونلره
نه پیسلیک گؤرموشدوز یاخشیلیقدا سیز؟

مکتوبو دقّتله اوْخودوم، البت
اوْ، بیر تفسیر ایدی بئش کلمه سؤزه
«یاناشی یاشاماز انصافلا ثروت
اوْ، تکه باتماسا، بو چیخماز اوْزه»!

بو دستان قلبیمی گتیردی درده
وجدانیم الهامدان اوتانیر اؤزو
عؤمرومده محالدیر ده‌یشم بیر ده
الهامین ایلک دفعه دئدیگی سؤزو

باشینی آغریتدیم، وقتین وار اگر
سنه بیر زحمتیم، بیر ایشیم ده وار
دئیه‌ر: دوْست دوْستونون جؤرونو چکر
دوْست کیمی، سندن بیر خواهشیم ده وار

یازمیشدین: شعریمدیر اوْ الینده‌کی
لطف ائله، سئویندیر «سؤنمز» قارداشی!
شعریمین داغ کیمی تملینده‌کی
کرپیجین یئرینه قوْی ایلکین داشی!

حیات یوْلداشیمی آنکارایا، اوشاقلاریمین
یانینا یوْلا سالارکن. قیْش ۱۳۶۳

گئتدین، دئمه‌دین...

گئتدین، دئمه‌دین من غمِ هجرانیله نئیلیم
سینه‌مده یانان آتشِ سوزانیله نئیلیم
گؤنلوم ائوین آباد ائله‌ین تک سن ایدین، سن
سن‌سیز، داها بو خانهٔ ویرانیله نئیلیم
بیر قارتال ایدیم من، کی، قانادسیز دا اوچاردیم
باش‌سیز بو بدنله، بو قورو جانیله نئیلیم
سؤلموش ساری رُخساریمی سیلّی‌له قیْزارتسام
روحومدا قوْپان دالغالی توفانیله نئیلیم
یوْرغون گئجه‌ده اینجه خیالینلا خوْشام من
بیلمم بو عزیز، سئوگیلی مهمانیله نئیلیم
گئتدین، داها سینه‌مده اوْرک قالمادی سن‌سیز
قالمیش‌سا دا، بیر پارچا تیلیت قانیله نئیلیم
یوْل باغلی، گؤزوم یوْلدا،اوْرک داغلی، گؤنول قان
تک جانیما بو جمعِ پریشانیله نئیلیم
بیر جوْت گؤلومون رایحه‌سین سندن آلاردیم
سندن سوْرا گؤلسوز بو گؤلوستانیله نئیلیم
دریادل ایمیش‌سن، سنه میلیون کره آلقیش!
بیلمم کی، سنین تک بؤیوک انسانیله نئیلیم

اؤزونو یاخیندان گؤرمه‌دیگیم قلمداشیم
آقامیرنادر حسینی «شفق»ین جوابیندا(۱۳۶۴)

تمثالینی گؤردوم «ادبیّات اوْجاغیندا»
شعرین نئجه ده قانلی «شفق»لر سایاغیندا
عنوانینا رغماً، بئله کی، آدلایسان سن
طبعین گزه‌جک شانلی گؤنشلر سوْراغیندا
هرکیمسه کی، شعرین شکریندن دادا بیلدی
بال شهدی کیمی لذّتی قالدی داماغیندا
یارین اوْ لطیف زلفی کیمی، اینجه خیالین
تئل‌تئل دوْلاشار سئوگیلی خلقین داراغیندا
مکتوبونا خاطر، سنه عشق اوْلسون عزیزیم
یازمیشدین اوْنو سانکی محبّت چراغیندا
مینلر یاشاسین اوْرتامیزا کؤرپو سالان دوْست
دایم گؤزومون، هم قاراسیندا، هم آغیندا
اوْ، «رستم» اوْلان گوْن بیزه ده «تاج»سر اوْلموش
«سؤنمز» ده الی سینه‌ده دورموش قاباغیندا
بیزلر آنایورددان قاچاق اوْلساق دا،اینان کی
حسرت گؤزوموز شانلی «شفق» تک قوْچاغیندا
بیر ساده هوسکار کیمی‌یم، بوْشدوسا چانتام
بیر سؤز دئییرم، سعی ائله قالسین قولاغیندا
شاعر کیمی، آددیملا یوْلو، خلقین اوْنونده
خلقین، دئمه‌لی، دور، نه سوْلوندا، نه ساغیندا
آللاهین الی تکجه جماعتله‌دیر، آنجاق
الله گؤجو واردیر- دئییلیب ائل دایاغیندا

ساهرمعلّمین حسرتلی اؤلومو

مناسبتیله. آذر ۱۳۶۴

بو اؤلوم درس اؤلدو
دیری‌لر اۆچون

بیر حسرت کۆلگی اسدی بو گئجه
«ساهر»ین صبرینی کسدی بو گئجه
بیر عؤمور حق! دئییب، باغیران شاعر
بیر آنین ایچینده سوسدو بو گئجه

آغریتدی قلبیمی بو دهشتلی درد
دئییرم: اؤلکه‌ده آخی نه اۆچون
بیر عؤمور حیاتی تنگیشدیرن مرد
حیاتین الیندن تنگی‌سین بوگۆن؟!

دۆننکی سؤزلری معنالی، اینجه
دئییب کی: «حیات بیر آخار چشمه‌دیر»
نه اۆچون سئودیگی حیاتا، گئجه
الوداع یئرینه «ایتیل‌گئت!» دئدی؟!

دردینی سؤیله‌دی تام سکوت ایلن
دؤزولمز حیاتا تسلیم اوْلمادی
ریاسیز سسله‌شن حقیقت ایلن
بئله سس‌سیز اوْلار اوْنون فریادی

دینر بیر سکوتلا دئدی سؤزونو
اۆرکده دئمه‌میش سؤزو قالماسین
حیاتا، اوْ، ائله یومدو گؤزونو
حیاتین آردیجا گؤزو قالماسین

چوْخلاری حیاتین شیرین‌لیگیندن
اؤلومدن دئینده فریاد قوْپاریر
«ساهر» ده، دردی‌نین درین‌لیگیندن
حیاتدان اؤلومه پناه آپاریر

بیر معلّمین کی، دوْغما ائللرده
سینه‌دن سینه‌یه گزردی سؤزو
ان یاخین سیرداشی، بو سوْن ایللرده
یالنیز بیر اؤزویدو، بیر ده کی، اؤزو!

اوْ، ائله دوْیموشدو عؤموردن، گۆندن
تابوتی قوش کیمی اوچوردو گؤیده
قورتولوب اۆرکسیز انسان الیندن
سئوینجک قوْل‌ـ قاناد آچیردی گؤیده

تابوتی چیگینده یۆنگول گئتسه ده
نیسگیلین چکنمیر، چیْرپینیر اۆرک
اوْ، بیزی گرکسیز وداع ائتسه ده
بیزیم قارشیمیزدا دورور مین گرک

آ دوْستلارا! ساهری خاطرلایاراق
گلین بیر دۆشونک گرک‌لر اۆچون
دیری ساهرلری آختاراق، تاپاق
کؤرپولر سالدیراق اۆرکلر اۆچون

شاعر دۆستوم مظفّر سعیدین شعرینه جواب

۱۳۶۴/۱۱/۱۰

نیه سئوینمه‌ییم؟

باخیرام ساچیما، آغاریب دن‌ـ دن
گۆن‌به‌گۆن گلیشیب، یاشا دۆلورام
اۆرگیم توتولوب، آچیلیر هردن
یا کدرله‌نیرم، یا شاد اۆلورام

کدریم داغ کیمی، یا دنیز ـ دنیز
سئوینجیم بیر ایدی، گئدیر مین اۆلسون
اومود کی، قالماسین اۆ دنیزدن ایز
کدردن بۆشالیب، سئوینجله دۆلسون

نیه سئوینمه‌ییم من، درین‌ـ درین
گؤرنده قیش ایکن بۆلبوللر اۆتور
مخالف معنادا، بیر «سؤنمز» یئرین
موافق معنادا سؤنمزلر توتور

شعرینده دویولور ایلک باهار عطری
جوانلیق چاغینا قایتاریر منی
اۆنون هر مصراعسی، اۆنون هر سطری
شاختادا، بۆراندا اۆخشاییر منی

«مظفّر» صنعتین نه‌دیر اۆلچوسو؟
حیاتا باخاسان اۆز گؤزونله سن!
ای دۆغما ائللرین شاعر ائلچی‌سی
مظفرله‌شرسن اۆز سؤزونله سن!

قلم دۆستوم هریزلی‌یه جواب.

وارام سنله

کیمه «سنسیز» یازیرسان، وارلیغیم وارسا، وارام سنله
بو یار ـ یۆلداش‌سیز عالمده، ریاسیز بیر یارام سنله
ائلیمدن باشقا یۆخ یاریم، ائلین‌دیر وارلیغیم، واریم
سن اۆلسان شانلی سرداریم، یانیندا سالارام سنله
دئدیم عشقین یۆکو داغدیر، چکه بیلسن، اۆزون آغدیر
بولود اۆلسان، ائله یاغدیر اۆزوم اۆلسون غورام سنله
حیاتدا سانما کی، تک‌سن، اۆزون خلقه گرک‌سن، سن
کمان تک ناله چکسن سن، اۆنا همدم تارام سنله
افقدن قاش‌گؤز اۆیناتدی،گۆنش دۆغدو،نه تئز باتدی
اۆنو کیم ظلمته ساتدی، بو درده آغلارام سنله
گۆلوش دۆنموش دۆداقلاردا، سولار باتمیش بولاقلاردا
بو دهشتلی قوراقلاردا یاغیش اۆلسان، قارام سنله
نه گلدی قارقیمیش مۆلکه، اۆد ایچینده یانیر اۆلکه
الین قۆی قلبیمه، بلکه بیتیشسین بو یارام سنله
امینم کی، سحر بیرگۆن، افقلردن گۆلر بیرگۆن
اۆمید اۆلسا، گلر بیرگۆن سئل آپارمیش سارام سنله
منی یئرسیز بئله اۆیمه، ادیبانه منی دۆیمه
بو کؤورک قلبیمه ده‌یمه، ده‌یه‌ر یۆخسا آرام سنله

باکی‌دا سلیمان رستمین ۸۰ـ ایللیگی‌آغیر طنطنه‌ایله قید
ائدیلنده، بیز اوْنون تام یاشیدی اوْلان هم‌مکتبی حرمتلی
گنجعلی صباحی‌نین ۸۰ـ ایللیگینی یالنیز بئش‌جه نفرین
حضوریله قید ائتدیک. ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

گؤزل انسان

سنه، سکسن نه‌دیر، آلتمیش یاراشماز
چوْخ چتین یاراشار سوْن باهار سنه
دومانلی داغلاری، یارسیز، یار آشماز
دایان، قوْی یئتیشسین یوْلداشلار سنه

قوْجامان اوْلسان دا، قوْجالمامیسان
سانما کی، حیاتدا اوجالمامیسان
فقط بیر آرزی‌دان باج آلمامیسان
اوْ آرزی، اوْزو ده انتظار سنه

عؤمرونو حصر ائتدین ائله، ایلقارا
آغا، گؤرمه‌دیم کی، دئیه‌سن قارا
هامی فخر ائدرسه ناموسا، عارا
عکسینه، فخر ائدر ناموس، عار سنه

یازدیغین اثرلر لیاقتین‌دیر
حیاتا اینامین، صداقتین‌دیر
منجه، شاه‌اثرین شرافتین‌دیر
شرف‌دیر ان بؤیوک افتخار سنه

بیر آن اونوتمادین عهدی، ایلقاری
دؤزومه چاغیردین یوْلداشی، یاری
دایانیب، سارسیتدین بو روزگاری
اوْزو آلقیش!ـ دئدی روزگار سنه

سنی سارسیتمادی، نه داغ، نه دره
زحمتین گئتمه‌دی بوْتون هدره
سن غلبه چالدین چتین‌لیک‌لره
چتین‌لیک کسمه‌دی بئله کار سنه

ظالمه باش آییب، قربان! دئمه‌دین
هر زمان دانیشدین، هذیان دئمه‌دین
نه دئدین، دوْز دئدین، یالان دئمه‌دین
بونلاردیر بخش ائدن اعتبار سنه

«زمانلا آدلایان شعریمیزی»، سن
ایزله‌دین اوْلکه‌ده امکان اوْلارکن
سنین امگینه منّتدارام من
نئجه کی، خلق اوْلموش منّتدار سنه

«صباحی» شهرتلی، «گنجعلی»سن، سن
نسیلجه، «میاب»لی، «گنجه»لی‌سن، سن
گؤرکمده، هله ده گنج علی‌سن، سن
بو حالدا، کیم دئیه‌ر اختیار سنه

شاعرقارداشیم ساوالان، آتاسینی

بو دفعه!، ابدی اؤلاراق ایتیردی.

۱۳۶۵/۸/۲

یاسلی ساوالانا

بؤلنده حیاتین سئوینجین، غمین
دوْز دئدین!، غم اوْلوب قسمتین سنین
هئچ بونو دئمه‌دین: نه‌دن یوْغرولوب
ساوالان بوْیوندا همّتین سنین

اوْرکده سئوینجین: قیْغیلجیم بوْیو
سینه‌ده داغلارین: کهکشان قدرا!
«الله داغ وئرنده، داغینا باخار»
ساوالان قاری دا، ساوالان قدرا!

دئییردین: سن، ائله دوْغولان گوْندن
گؤرمه‌دین حیاتین مهربانلیغین
اوْ آغیر دردلرین، آغیر غملرین
میوه‌سی: بو گوْنکی «ساوالان»لیغین!

باخسان، هر شاعرین بیر عنوانی وار
اسم‌ایلن مسمّا اویوشسون گرک
فخر ایلن آدینی «ساوالان» قوْیان
حیاتین قهری ایلن دؤیوشسون گرک

یوردونون فخری بو وقارلی داغین
میلیون ایل کئچسه ده اسکی یاشیندان
گینه سینه گریر ایگیت‌لر کیمی
اوْمید نورو ساچیر قارلی باشیندان

بو داغی قیْزدیران، هیَجان وئرن
سانکی خلقیمده‌کی اوْمید حسّی‌دیر
قار-کوْلک توتسا دا مغرور باشینی
باغریندا قاینایان سولار ایستی‌دیر

درده، مصیبته، اؤلومه قارشی
سنه الهام وئرن بو اوُلو داغدیر
اؤلوبسه میلیونلار اوْغلو، نه‌وه‌سی
گؤرورسن گینه ده لچگی آغدیر

بیلیرم، آغیردیر دردین، نیسگیلین
قیْرخ ایللیک حسرتی چکمک چتین‌دیر
بو اوْدلو دفتری، من، یوْز ده دئسم
اوْن مصراع شعر ایلن بوْکمک چتین‌دیر

دئدین بد خبری ائشیدن کیمی
سینه‌ده اوْرگین فریاد قوْپاردی
سنی ائله گؤردوم، ائله بیلدیم کی
ایندیجه «سارا»نی سئللر آپاردی

یازا بیلمه‌سم ده شرح حالینی
دئییرلر دوْنیادان دؤیوب، گئدیبدیر
هارداسا، ابدی ائوی آوادان!
اوْ، بیزه «ساوالان» قوْیوب گئدیبدی

بیر احساسلی «آدسیز» شاعرین
گؤزل، و معنالی شعرینه جواب

قوْشا خاطرلایاق

دئدین: جهالته، ظلمته قارشی
گل قوْشا دؤیوشک، قوْشا دایاناق
یانمالی اوْلساق دا، پروانه کیمی
قوْشا شمع یاندیراق، قوْشا دا یاناق

ظلمت جارچی‌سیندان ائللر باش آلسین
بلکه بو سینه‌میز غمدن بوْشالسین
قوْیمایاق بیرداها دوْلسون، یاشالسین
بیزده‌کی قوْشا گؤز، قوْشا دا یاناق

بیر آن اونوتمایاق ائللریمیزی
قاتاق بیر- بیرینه قان تریمیزی
آنجاق کی، حیاتدا بیر- بیریمیزی
قوْشا خاطرلایاق، قوْشا دای آناق

۱۳۶۵/۸/۶

جوان شاعر دوْستلاریم «ائل‌اوْغلو» و «آیدین»
بیر گؤن گلیب، دئدیلر: گلمیشیک سیزینله برابر
بداهتاً شعر یازاق... قیْش ۱۳۶۵

نابرابر یاریش

قوْجالیق منیمله یامان اوْلسا دا
سؤرونوب، اوْنونلا باریشیرام من
بؤکولموش بئلیمله، دوْم آغ ساچیملا
ایکی پهلوانلا یاریشیرام من

دوْستلاری گؤرورم، تضادّا بیر باخ
فیکیرلر یوْکسلیب، باشلار آشاغی
بو قوْجا شاعر ده، داغچی کیمی دیر
ذیروه‌یه کی، چاتدی، باشلار آشاغی

داغلارا چیْخاندا چوْخ سیْنامیشام
داغچیلار باشینی آشاغا توتار
بیر ده کی، آغاجدا بارلی بوتاقلار
ائله آییلر کی، لاپ یئره یاتار

قوْی من ده دوْشونوم اوْز تضادّیملا
باخمایین دردلی‌یم من اوْرک ساری
سیزینله گؤر نئجه جمعله‌شیب منده
عؤمرومون پاییزی، عشقین باهاری

یازین! عزیزلریم، یازین، یارادین
قوْیون بو گؤروشدن یادگار قالسین
ان اوجا ذیروه‌لر گؤزله‌ییر سیزی
قوْیمایین بیرداها انتظار قالسین

شاعر دؤستوم «قارتال»ین گؤندردیگی
شعر، و ساوالان داغی‌نین شکلینی آلارکن

گؤرورم

«ساوالان» دان گؤندردیگین شکیلده
سنین یۆکسک همّتی‌نی گؤرورم
اۆ ذیروه‌نین وقاریندا، خلقیمین-
غرورونو، غیرتی‌نی گؤرورم

ساوالانین باشین دومان آلیبسا
اۆ ذیروه‌نی دومان یامان آلیبسا
شاختا- بۆران الدن آمان آلیبسا
گینه اۆنون صۆلتی‌نی گؤرورم

نۆروز، بو ایل دومانلی‌دیر، چنلی‌دیر
قیتلیق‌دیسا، ده‌ییرمانلار دنلی‌دیر
چوْخ عؤمورلر قیسّادیرسا، انلی‌دیر
گله‌جکده عزّتی‌نی گؤرورم

۱۳۶۶/۱۲/۲۹

کۆچه‌میزده‌کی ریاکار لاواش‌پزه، ایشلرینی
جۆرماجوجوقلارین اومودونا بوراخدیغینا
گؤره... ۱۳۶۶/۸/۹

قایتاردیم‌کی...

شاطر قارداش! بیرگۆن ائودن قۆپ‌گینه
گل بیر سؤیون، اؤزون لاواش یاپ‌گینه
ایتیردیگین شهرتی‌نی تاپ‌گینه
سؤیله هانی اۆ اۆلکی چؤرکلر
دۆزو، سندن اینجی‌ییبدیر اۆرکلر

سن گلنده، دیلداش دئدیک، سئویندیک
نۆحه‌خواندیر دئدیک، آرتیق اؤیوندوک
هامی سنه اۆرک اۆلدوق، دؤیوندوک
اۆندا بیرگه چیرپیناردی اۆرکلر
اۆنا گؤره گۆل‌له‌نردی چؤرکلر

ایلکین گۆنو سن بساطین قوراندا
اؤزون شخصاً ایش باشیندا دوراندا
لاواشلارا قیزیل اولدوز وۆراندا
گۆله-گۆله گؤزل چؤرک یاپاردین
آغزیمیزدان خیر- دعا تاپاردین

لاواشلاری یئمک ایله دؤیمازدیق
گؤلدن آغیر سؤز دئیه‌نی قؤیمازدیق
ایشین عیبین گیزله‌دردیک، یایمازدیق
دئیه‌ردیک کی: اؤلسون، ایشده عیب اؤلار
صبر ائله‌سک، عیبلر ده غِیب اؤلار

مدّت‌دیر کی، بیزی گؤزدن سالمیسان
بیزی ساتیب، بیلمم کیمی آلمیسان
بؤش گلمیشدین، یؤخسا ایندی دؤلموسان
بیزلر سنی معرفتلی بیلردیک
دیانتلی، مروّتلی بیلردیک

سن وارلانیب، دؤستلارینی آتاندان
اؤز عهدینی وار- دؤلته ساتاندان
ایشلرینه هلّم ـ قلّم قاتاندان
لاواشلاردان نازیک‌لیگی آلمیسان
اؤز ظنّینجه خلقی اله سالمیسان

قایتاردیم کی، بلکه گؤرسون گؤزون ده
بیز یئیه‌ریک، یئیه بیلسن اؤزون ده
عکسینه‌دیر عملین له سؤزون ده
سن بیر تیکه بو چؤرکدن یئیه‌رسن
سؤنرا دؤنوب، منه جواب دئیه‌رسن

عیبین دئین دؤستون سنه اؤرک‌دیر
دؤستون دؤستا، نصیحتی گرک‌دیر
دئ: بو چؤرک اؤ اؤلکی چؤرکدیر؟
قؤچاق ایگیت ثابت قالار سؤزونده
اؤز عکسینی گؤرر خلقین گؤزونده

کیشی کیمی سؤزون اؤسته دور باری
ساعتی‌نین زنگین گئجه قور باری
سحر گلیب، ایشینه باش وؤر باری
قاتما ایشه جؤرما- جؤجوق الینی
قؤیما توتسون علی یئرین ولی‌نی

کؤرلادیغین اونلار خلقین جانی‌دی
شهیدلرین ناحق آخان قانی‌دی
لاواش‌پزکی، آللاهینی تانیدی
چؤرک یاپار بؤتونلوکله یئیلسین
دیانتی هر طرفده دئییلسین

شعرلریمه گؤزل گؤزله باخان اورمیه‌لی شاعر

سۇلمازین احساسلی شعرینه جواب. ۱۳۶۸/۲/۱۷

شاعر سۇلمازا پوئتیک جواب

قلم دۇستوم، مکتوبونو آلمیشام
سنله درین رؤیالارا دالمیشام
اورمیه‌نین سماسیندا سؤزموشم
سنی، سین- سین‌آختارمیشام، گزمیشم
دئدین: سؤزوم گؤزگو کیمی تمیزدیر
اۇخوجونون دویغوسویلا اکیزدیر
نغمه‌لریم دیل‌لندیریر سازلاری
خاطرلادیر باهارلاری، یازلاری
اۇ، سنسن کی، گؤزل گؤزله باخیرسان
صاف بولاق تک گؤنوللره آخیرسان
گؤزل باخان گؤزل گؤرر عالمی
نغمه سانار سیزیلتی‌می، ناله‌می
بیر ده، منیم سؤز قایناغیم ائلیمدیر
ائل چاشنی‌سی رفرانیم‌دیر، هئلیم‌دیر
الهامیمی، من سیزلردن آلمیشام
سیزین کیمی عزیزلردن آلمیشام
سؤز منیم‌سه، آرزی- دیلک سیزیندیر
سینه منیم، جۇشغون اۆرک سیزیندیر
بیرگۆن گلر، «تاپماجا»نی تاپارسان
املیگینی قورد آغزیندان قاپارسان

قودوز قوردو سارسیدینجا قوْوارسان
باسمارلاییب، اۇنون بورنون اۇوارسان
اۇندا، سؤرو یاماجلاردا شن گزر
آج قوردلاردان، چالاغاندان گن گزر
بیرگۆن سنه تاپشیرسالار قوزونو
قوزولارا چۇبان بیلسن اۇزونو
آرخاییینام، یاخشی چۇبان اۇلارسان
قوزولارا چوْخ مهربان اۇلارسان
من وورغونام اولوسونا، ائلینه
یاحق! دئییب، نغمه قوشان دیلینه
حق چاغیرسان، حقدن الهام آلارسان
«فضولی»دن، «صابر»دن جام آلارسان
حقدن دئدین، قوردالادین بئینیمی
قوْی اۇده‌ییم، قارداش، سنه دینیمی
حقّ آدینا، حقّی ناحق ائدن وار
حقّی مطلق سانیب، شاخسئی گئدن وار
دانیشدیرسان، هامی اۇزون حق بیلیر
اولو حقّه اۇزونو ملحق بیلیر
حقّ آدینا سۇندورولور اۇجاقلار
باشقا یئرده یاندیریلیر چراغلار
حقّ آدینا هاردا بیر ائو تیکیلیر
باشقا حقّین صحیفه‌سی بۆکولور
حقّه بعضاً «مصلحت» ده دئییرلر
«مصلحت»لر بیر- بیرینی یئییرلر

حقیقتلر قارشی‌لیقلی آتیشیر
اۏردادیر کی، آغ قارایلا قاتیشیر

حقدن دئیه‌ن مین رنگده آغیز وار
ایندی الده بیر چیرکه‌سۆو کاغیذ وار

اۏندادیر کی، تاپماجالار چۏخالیر
گۆنده بیری عقلیمیزی یاخالیر

جرأتین وار، گل، بونلاری آچاق بیز
بئیینلره آزجا ایشیق ساچاق بیز

اۏ گۆن بیزی یامان گۆنه سالدیلار
کی، ملّت‌دن اهلیّتی آلدیلار

ظنّ ائتمه کی، آلتمیش یاشیم کئچیبدیر
عقلیم بۆتون صاف- چۆروگو سئچیبدیر

ایندی، صغیر حکمونده‌یم اۏزوم ده
اۏزوم کیمی، ده‌یه‌رسیزدیر سۆزوم ده

بیر یئرده کی، حق وئریلدی بیرینه
فکر ائله‌سین بیر ملّتین یئرینه

بیز نئیلیریک فکری، عقلی، ذکانی
تخته‌له‌مک گرک‌دیر بو دوکانی

* * * * * * *

«وارلیق» بو ایل اۏن یاشینی بیتیردی
اکدیگیندن بۆللو حاصل گۆتوردی

بو اۏن ایلده اولدوزلاری اوجالدی
بیری آخدی، بیر نئچه‌سی قۏجالدی

سیز اۏزه‌رک دایازلیقدان درینه
اۏتورارسیز آخانلارین یئرینه

«اورموگؤلو» آجی‌لیغی، شورلوغی
خلقیمیزین نیسگیل دۏلو وارلیغی

گؤزیاشیمیز آجی- آجی آخارکن
ال چاتمایان اولدوزلارا باخارکن

گاه بئشیگی دره، گاه دا چؤل اۏلدو
آخیب گلدی، تۏپلاندی، بیر گؤل اۏلدو

سن بو گؤلده وفایه باخ، سیرّه باخ
اۏزده ساخلیر بیزی، قۏیمور بۏغولاخ

سببی‌نی گؤلدن سۏردوم، باغیردی
دئدی: دردیز اۏزونوزدن آغیردی!

ائشیتمیشم سیزده، بعضی آنالار
ایسته‌ییرلر اؤز دیلی‌نی دانالار

اوشاقلاری ائله ایلکین بئشیکدن
نفس آلیر، ائویندن یۏخ، ائشیکدن

دئینه آنا، بیر باخ اورمو گؤلونه
نانکور اۏلما، اولوسونا، ائلینه

قۏی اوشاغین اؤز دیلینده دیل آچسین
آرزولاری چیچک‌لنسین، گؤل آچسین

بو دیل بیزه بابالاردان قالاندیر
بوندان باشقا، نه دئسه‌لر، یالاندیر

بو دیل بیزه امانت‌دیر، امانت
اۏنو دانماق، خیانت‌دیر، خیانت

سرعین‌لی عزیز قلم دوْستوم قارتالین
ایکی شعری و بیر مکتوبونا بیر جواب...

سؤزوم وار سنه

یازمیشدین: «سؤکولدو برلین دوهاری[۱]
گؤنول، سن ده سوْنرا آرازی گؤزله»
ایلیق یئل اسدیکجه اریدیر قاری
آغیر قیْشدان سوْنرا، شن یازی گؤزله!

قفسی سیْندیرسان، آلقیشلار سنه
عشقین قارشی‌سیندا عاغیل آخساییر
دینله‌سن، آنجاق بیر سؤزوم وار سنه
قاچما، دور، اؤزونچون بیر یووا قاییر

ساوالان داغی‌نین اتک‌لرینده
گؤرکؤهلن نئیله‌ییر قولانلار اوْچون
اؤزونو قفسدن قورتاران بنده
گرک‌دیر چالیشسین قالانلار اوْچون

۱۳۶۸/۱۰/۱۷

۱ دوهار= دیوار.

بانک امکداشیم حرمتلی
آقاسیدضیاء حسینی‌یه...

آذربایجان اوْغلوسان!

سیدضیاء، مکتوبونو آلمیشام
بیر اوْخویوب، مین خیالا دالمیشام
گئچنلری بیر ـ بیر یادا سالمیشام
دوْستلار ایچره، دوْستوم گینه سن یاشا
ساغلام یاشا، آزاد یاشا، شن یاشا

بیر دئ گؤروم گوْن هایاندان چیْخیبدی
اوْرک گؤزون منه ساری باخیبدی
آرخین سویو، یوْخسا ترسه آخیبدی
سندن ده بیر یازی گلیب سؤنمزه
دوْستلوغوندا ایلقاریندان دؤنمزه

فلک سنی مندن آیری سالالی
قره‌قوشلار کهلیگیمی چالالی
گؤردون باشیم نئجه اوْلدو بلالی
داغلار کیمی دؤزدوم آغیر دردلره
آلچالمادیم بو یوْلسوز نامردلره

اۆتورموشدوم، جومموش ایدیم اؤزومده
بیر انتظار دۆنموش ایدی گؤزومده
نه حکمت وار، گؤر، صبیرده، دؤزومده
انتظاریم چیچک‌له‌نیب، گؤل آچدی
مکتوب گلدی، بیردۆست کیمی دیل آچدی

کاغاذ گلدی، دئدی دۆستون سؤزونی
ائله بیل کی، گؤردوم دۆستون اؤزونی
دیل‌لندیردی خیالیمین سازینی
آلدیم وطن عطیرینی کاغیذدان
قۆی اؤپوم اۆ سؤز سؤیله‌ین آغیزدان

سیدضیاء سنه چۆخلو سؤزوم وار
دردلشمگه سنله آچیق اۆزوم وار
هله ده وار، تبریزیمده گؤزوم وار
تبریز دئمک منیم دۆغما آنام‌دی
مچیدیم‌دی، کعبه‌م‌دی، میخانام‌دی

انسانلارا آبری وئرن وطن‌دی
یامان گۆنده فریادینا یئتن‌دی
اۆندان سۆنرا، هر زاد اؤلوب، ایتن‌دی
بۆتون سؤزلر بیر نقطه‌یه یئتیبدیر
«هر بیر آغاج کؤکو اۆسته بیتیبدیر»

آنام تبریز شَهَرلرین گؤزلی
چیچکدن ده عطیرلی‌دیر خزَلی
من الیمی تبریزیمدن اۆزه‌لی
الیم بۆتون یار- یۆلداشدان اۆزولدو
ائله بیل کی، اۆزوک قاشدان اۆزولدو

من دئمه‌رم دۆنیا یالان دۆنیادی
یالان بیزیک، دۆنیا قالان دۆنیادی
بوشالدیقجا، دایم دۆلان دۆنیادی
سن اؤزون ده دۆنیا کیمی دۆغروسان
آخی سن ده آذربایجان اۆغلوسان
۱۳۶۸

صمیمی، قدیم دۆستوم «آغ قوش»

حرمتلی علیقلی‌کاتبی‌نین بیرنئچه

صمیمی شعرینه جواب ۶۹/۱۰/۲۲

آغ قوش!

«آغ قوش»، سنه آغ قوش دئیَن اۇیوندو
ائـلـه بـیلدی سـن بـو آدلا اوجـالدین
قاناد آچـدین سـۆنسوز، مـاوی گـؤیلره
اۇ ال‌چاتماز اولدوزلاردان بـاج آلدیـن

«آغ قوش»، سنه آغ قوش دئین وار اۇلسون
دۆغرودان دا آغ قوش کیمی گؤزل‌سن
گـؤزل‌لیکده لکـه‌سیزسن، بۆتـۆوسـن
مـحبّـتده ابــدی‌سـن، ازل‌ســن

«آغ قوش» آزدیر منیم شـاعرگـؤزومده
هـرنه گـؤزل سـؤز وار، سـنه یـاراشـار
سـن آشـدیغین ذیـروه‌لری، داغـلاری
هانسی قوش فتح ائلر، هانسی یار آشـار؟

سـن اۇ قـدر اوجـاسان کـی، سـمادا
سیمرغون دا سـنـه چـاتماز اوچـوشو
«پیکاسو»نون، گؤروم روحو شاد اۇلسون
اۇ، صلح اۆچون رمز ائله‌دی بو قـوشو

اۇ بیلمه‌دی سـن سیـغمازسان بـو آددا
داریسـقالدیر بـو آد هـر بـیر زادیندان
اۇ بـیلمه‌دی سـنه «آغ قـوش» دئـینده
آغ قـوش اۇزو شـرف آلدی آدیـندان

عزیز عالم دۆستوموز تیمور پیرهاشمی‌نین وفاتی
مناسبتیله، اوستاد باریشمازین اجازه‌سیله، اۇنون
وارلیق مجله‌سینه یازیب گؤندردیگی ایلکین ایکی
بیت شعری دوام ائتدیرمیشم. ۱۳۶۸

شکیبی پۆزما...

«دئیه‌ردیم اۇز۔ اۇزومه غـملره دۆزوم خـۆشدور
شکیبی پۆزما کـی، وارلیـق دۆزومـدن آسـلاقدیر
دۆزوم دۆوارینـی سیٔـندیردی اشک غـم بـیردن
یـقینیم اۆلدو کـی، صـبرین دوواری آلچـاقدیر»
حـیاتی سِـیر ائـله‌ینـده، اۇتـرگی شـنلیک‌لر
اوزون سۆرن آجـی‌لیقلار الیـنده دوسـتاقدیر
اۇوا چیٔـخاندا اجـل قـوزغونو هـارین قـورد تک
اۇ قوردا، سانکی ادب مۆلکـو تکـجه اۇولاقـدیر
دۆنن بو شـهری بـاسیب، «شـهریار»سیز قـۆیدو
بـو گۆن ده، اۇز یـارامـاز نـیّتیـنده قیٔـوراقدیر
قانیریب، آلدی اۇ، بیر باشقا دۆستو دۆستلاردان
اۇ باخمادی کـی، بو جاندیر، بو اتـله دیٔـرناقدیر
دئـیـه‌ردیم اولدوز اۇلایـدی، تـصوّر ائتمزدیم
کـی، اولدوزون دا قـراری، مـداری آخـماقدیر
اۇ، پـیر ایـدی بـیزه ده، پـیرهـاشمی اۇلاراق
عبث ده‌ییل کـی، غـمینده گـؤزوموز ایسلاقدیر
کۆراوغلو تک چنُویک اۆلسام دا چنلی بیٔللرده
رفـیقیـن آیـریلیغیـندا قیٔــرآتیم آخســاقدیر
مــنه تسـلّیِ خــاطر اۇلورسـا، تکـجه بـودور
کی، مین ناحاقّ اۇلان عالمده بیر اۇلوم حاقدیر

عزیز دوْستوم، تواضعکار اوستادیم آقامیرزه عبدالله واعظ اوْچون،
دوْستلوغوموزون ۴۰ـ ایللیگی مناسبتی‌له، اوْنون یازدیغی بیر بیت
شعرین وزنینده، قافیه‌سینده...[1] ۱۳۶۹/۳/۲۷

وفا اوْلسایدی...

وفا اوْلسایدی گؤلده، شبنمی باغریندا ساخلاردی
سن اوْندا عشقه باخ، اوچموش، انیسِ آفتاب اوْلموش
فلک، گؤی‌قورشاغیله، ماه ایلن مهری آداخلاردی
قوراخلیقدان، حیف، دست شفق قاندان خضاب اوْلموش
اوْپرکن بؤلبولون گؤزیاشینی، لاله قوجاقلاردی
اوْنو باغریندا‌کی آل قانه هؤپدورموش، گؤلاب اوْلموش
اینامسیزلار بیزی دایم اگر یئرسیز آیاقلاردی
آیاقلانمیش اؤزوم، باخ کی، نئجه چیْلغین شراب اوْلموش
گؤنول قیْرخ ایلدی کی، اوستادیمین مهرین سوْراغلاردی
بو مصراعلار، اوْنون عشقیندن آنجاق بازتاب اوْلموش
منی غربت ولایتده، گلیب لطف ایله یوْخلاردی
مبارک سایه‌سی، کمیاب اوْلارکن کامیاب اوْلموش
اوْنون درسینده، بو سؤزگون گؤزوم هردن ده یوخلاردی
نه قدری منده طاقت اوْلماسایدی، اوْندا تاب اوْلموش

۱ فلقده نرگسین شبنم یوموش من گؤزلرین گؤردوم
خمار گؤزده نه گؤردوم، بیلمیرم، بختیم خراب اوْلموش

اگر ناحق دئسه‌ایدیم ده، سؤزومو اوْنجه حاقلاردی
نهایت، آنلامازدیم کی، نئجه عقلیم مُجاب اوْلموش
اوْ، هر بیر قلبی سئوسه، باشقا بیر قلبه جالاقلاردی
اوْنون تصویری بیر باغوان کیمی قلبیمده قاب اوْلموش
قمه‌ـ قدّاره ایله بحثه کیم گیرسه‌ایدی، لاخلاردی
اوْنون رزمینده رستم‌لر دؤنوب افراسیاب اوْلموش
ائله آلچاق‌گؤیول کی، خلقی حرمتده قاباقلاردی
ائله ائلجه‌بیلن کی، ائللر اوْندان فیض‌یاب اوْلموش
گؤنول عمرون کتابین هر زمان بیرـ بیر ورقلاردی
گؤروب هر آن اوْنونلا بیرگه بو توْزلو کتاب اوْلموش

عزیز اوستاد دۆکتورحمیدنطقی‌نین
«هررنگدن» آدلی کتابینی اوْخویوب
چاپ اوْچون حاضرلایارکن...

چلنگینی آلدیم، دوْستوم!

چلنگینی آلدیم، دوْستوم
درینلره دالدیم دوْستوم
بو الٰهی الهامینا
نئجه حِیران قالدیم، دوْستوم

«هر رنگدن» گوْللو باغچا
اؤتوشکن بوْلبوللو باغچا
گؤزل‌لیگین سرگیسی‌دیر
بو یاشیللی، آللی باغچا

بو چلنگین سایسیز رنگی
هر رنگین وار اؤز آهنگی
نه ایسته‌دیم، چالدی منه
هم «دیلغمی»، هم ده «جنگی»

هر نغمه بیر نادر اینجی
اینجه‌لیکده ان بیرینجی
آینا کیمی عکس ائتدیریر
هم کدری، هم سئوینجی

سانکی شیمشک چاخیشی‌دیر
لام چایلارین آخیشی‌دیر
اوْرگیمده چالین- چارپاز
حسرتلرین ناخیشی‌دیر

دالدیم شیرین رؤیالارا
جومدوم درین دریالارا
اوْغرونجا دا باخانمادیم
سن گزدیگین دنیالارا

سئوینج دریام آشدی، داشدی
سرخوْشلوغوم حددن آشدی
بو سرگینی سِیر ائدرکن
روحوم دؤنوب جوانلاشدی

دنیامیزدان «شرّ» آزالمیر
آلنیمیزدان تر آزالمیر
گؤیرچینلر چوْخالسا دا
«باغوان ممی»لر آزالمیر(۱)

بو باغچانین گوْللرینه
اؤتوشکن بوْلبوللرینه
اوْرگیمی قربان کسیم
اوْ «باشاران»(۲) اللرینه

اتگینه چاتمیر الیم
قاناد گؤندر، بیر یوْکسلیم
چاغیردیغین «قوْناقلیغا»
قسمت اوْلسا، من ده گلیم(۳)

۱-۲ باخ: «هررنگدن»، انتشارات ارک تبریز، ص ۶۵ «اللریم».
۳ ـ باخ: همان یئرده ص ۲۲ «قوْناقلیق».

اوستاد شیدا جنابلاریندان،

ظرافت قاریشیق گیلئی‌لیک.

ایسته‌مز

یازکی، یاغیش‌سیز اوْلدو، باهاری گوْل ایسته‌مز
گوْلشن ده گوْلسوز اوْلسا، اوْنو بوْلبول ایسته‌مز
«دوْلدول‌سوار» اوْلان، گوْجو دوْلدولدن آلمامیش
آلله گوْجویله «حیدر» اوْلان دوْلدول ایسته‌مز
قوللوق!ـ دئییب کی، کیمسه‌یه انسان قول اوْلماسین
یوْخسا اؤزو صمددی، اوْ ذاتاً قول ایسته‌مز
هر کیم قیْزیل پهاسینا آلسا سراب یاغی
یوْخلار ترازینی، یاغینی یوْنگول ایسته‌مز
سؤز علم‌دن گئدنده، نه سرحد؟ نه آغ- قارا؟
املا اصولو دا اوْدو کی، ساغ- سوْل ایسته‌مز
اوْ هانسی فیلسوف‌دو کی، یوْکسک مقام ایله
شاگردی‌نین سماجتی‌نی بوْل - بوْل ایسته‌مز
سیزدن کی، بیر عؤمور قلم اهلی یوْل ایسته‌میش
بیر سؤیله‌یین کی، هانسی حروفچین یوْل ایسته‌مز
اویغون ده‌ییل مثَل بو خصوصی مقام ایلن
«دا» و «ده»نی یئرینده اوْتورتماق پول ایسته‌مز(۱)

---

۱ غزئتده «دا- ده» اداتی‌نین نئجه یازیلماسی باره‌ده، اوستادا بیر مکتوب یازمیشدیم. اوستاد اوْ مکتوبو غزئتده درج ائتدیرمکله برابر، ایپی‌نین قیسّا اوْلدوغونا اشارتله یازیر: بیر اوْغلان آتاسیندان سوْروشدو کی، قایقاناق قاف ایله، یوْخسا غین‌ایله اوْلور؟ آتاسی جواب وئریر: نه قاف ایله، نه ده غین‌ایله اوْلور. بلکه پول ایلن اوْلور کی، یاغ- یومورتا آلیب بیشیره‌سن!

کانادا «آنتاریو» آذری‌لر جمعیتی‌نین

صمیمی دعوتینه جواب. ۱۳۷۵/۴/۷

آلقیش سیزه!

منی قوناق چاغیردینیز
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!
وطن!ـ دئیه، باغیردینیز
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

من کی، چلیک توتمور الیم
بیر سؤیله‌یین نئجه گلیم
سیز های وئرین، من دینجلیم
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

من، دردیمی بو دنیادا
نئجه دئییم دوْستا، یادا
دوْلار آتلی، من پیادا
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

یوْل آچیقسا، آیاق باغلی
دیلیم اوچوق، اوْرک داغلی
بئزیکمیشیک سوْللو- ساغلی
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

زمان بیزی یامان سیْخیر
نه تیکیریک، ووروب ییْخیر
هر آغیزدان بیر سس چیْخیر
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

اوْ گۆندن کی، بیز هۆوسندیک
یئر اوْزونه سپه‌لندیک
گور چای ایدیق، زینه‌لندیک
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

«منلیک» یئرین «من» توتوبدور
منی سندن گن توتوبدور
آنا یوردون چن توتوبدور
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

تسبئحیمین ایپی قیْریق
بوْتؤو ایدیک، اوْلدوق سیْنیق
دشمن بیزه چکدی سیْریق
عزیز دوْستلار آلقیش سیزه!

یوْل دوْلانباج، آیسیز گئجه
هنیرتی‌سیز، هایسیز گئجه
یاسلی گۆندوز، توْیسوز گئجه
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

سئوسه‌نیز قیْش یازا چؤنسون
آیری یوْللار دوْزه چؤنسون
قوْیون «من»لر «بیز»ه چؤنسون
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

سلام سؤیلر سیزه «سؤنمز»
ایلقاریندان گئری دؤنمز
سانماین کی، سوسار، دینمز
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

ظلمون تاحین پوْزاجاغام
اوْنا مزار قازاجاغام
نفس وارسا، یازاجاغام
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

شعر باغچام دوْلسا بارا
الیم بوْشدور، اوْزوم قارا
سوْوقاتیم یوْخ دوْستا، یارا
عزیز دوْستلار، آلقیش سیزه!

قربان غریب جانینیزا
اوْ آذری قانینیزا
دوْستوم گلیر یانینیزا
مندن دئسین آلقیش سیزه!

اوستاد دوٚکتورنطقی‌نین خاطره مجلسی‌اوٚچون

شهرآرادا بیر ائوجیک وار

شهرآرادا بیر ائوجیک وار
اوْنون آلچاق دوٗواریندان بوٚیلانماغا احتیاج یوْخ،
بیر باخیشدا ائو گؤرونور:
ایکی قاتدیر، هر قاتیندا ایکی اوْتاق، بیر دهلیز وار.
باخ! بو ائوجیک
هر نه قدر ساده‌دیرسه، یوٚز اوْ قدر محتشم‌دیر.
دوٗوارلاری هر نه قدر آلچاقدیرسا،
هوٚندورلویو، عظمتی اوْلچولمزدیر.

* * *

بو ائوده بیرگوٚلر اوْزلو، درین سؤزلو،
گؤرن‌گؤزلو، بؤیوک انسان یاشاییردی.
بو ائو غریب انسانلارا سیٓغناق ایدی.
اؤزلویونو گزنلره ییٓغناق ایدی.
اوْ گؤزل دوْست، اولو انسان،
صداقتین هیکلی ایدی، صمیمیّت مظهری ایدی.
آیدان آری، سودان دورو،
انسان‌سئور بیر انساندی.
انگینلیکده: ماوی دنیز،
درینلیکده بیر عمّاندی.
انسانلارلا معصوم کیمی داوراناردی.

انسانلیغین
گؤزل، مسعود طالعینه ایناناردی.
هئچ بیرکسین آرخاسینجا دانیشمازدی.
بیرکلمه ده بئله یئرسیز قوْنوشمازدی.
بیر چراغدی،
ذکاسیله چئوره‌سینه نور ساچاردی.
چیٓخمازلارا توش گلدیکده،
دُهاسیله یوْل آچاردی.
اسکی دوْستو، آرخاداشی
اوستاد دوٚکتور هیئت دئییر:
«من نطقی‌نین گنجلیگینی گؤرمه‌میشم،
چوٚنکی نطقی جوان ایکن بؤیوک ایدی.
جوان ایکن موٚدریک ایدی،
دوٚشونجه‌سی پیرانه‌ایدی،
تای- توشلاری سیٓراسیندا
یئتگین‌لیکده یگانه ایدی.
هر بیر سؤزو
جواهر تک جلالانمیش دوٚردانه‌ایدی.
عاغیللی ایدی، فرزانه ایدی».
اوْ، اؤز درین ذکاسیله دایازلارا خوٚر باخمازدی.
بیر یوْلجونو قارانلیقدا،
شمع- چراغسیز بوراخمازدی.
دایازلاری درینلیگه دالدیرماقچون
آشاغینی یوخاری‌یا قالدیرماقچون،

دئییر: سنده دؤزوم گرک!
عینی حالدا، هر سوْرغونون قارشی‌سیندا
درین، کسکین، دوْغرو- دوْزگون سؤزون گرک!
«قوْنشوسونا اومود اوْلان شامسیز یاتار»،
اوْجاغینی قالایاسان اؤزون گرک!

* * *

قوْیمایین کی، آرالیغا سکوت چؤکسون!
نه یازیرسا، قوْیون یازسین،
نه دئییرسه، قوْیون دئسین.
یا هیرسله‌نیب، منفی دئیه‌ر،
یا دا سئویب، مثبت دئیه‌ر،
ایکیسی ده دیلیمیزی سئومکدن‌دیر.
دیلیمیزه لاقید اوْلان
نه پیس دئیه‌ر، نه ده یاخشی.
اوْنا گؤره پیس ده دئسه، قوْیون دئسین.
مادامی که دانیشمامیز سئوگی‌میزین رمزی‌دیرسه،
قوْیون دیللر قاپانماسین،
نه‌دن ایسه دانیشیلسین.
تأسف کی، اؤلکه‌میزده
برابرجه چالیشمانین
گؤزل، شیرین میوه‌سینی درمه‌میشیک،
ایکی نفر مؤلّفین قلمی‌ایله
بیر اثرین یازیلماسین گؤرمه‌میشیک.
بو گؤن دوْنیا هم‌رأی‌لیک دوْنیاسیدیر.

ان قدرتلی بیر موزیسین
تک باشینا،
بیر اوْرکسترین ایفاسینی عهده‌سینه آلا بیلمز.
تک ال ایلن یئتمیش سازی،
برابرجه چالا بیلمز.
بوْتون اؤلمز سمفونیالار
ال‌بیرلیگین، برابرجه چالیشمانین،
بیر آهنگله اویوشمانین محصولودور.

* * *

دوْکتورنطقی، وطنینه سوْن دؤنوشده،
اوزون ایللر آغیر درده تابلاشارکن
گؤروشلرده،
دوْداقلاری تبسّم‌سوز گؤرولمه‌دی.
اولدوزکیمی پاریلدایان گؤزلریندن،
اومود نوری چکیلمه‌دی.
ساعاتلارلا خوْش دانیشدی.
هم گوْلدوردو، هم ده گوْلدو.
عؤمرونون سوْن آنلاریندا،
یاتاغیندا اویویارکن
اوْز قیزینا یازدیردیغی سوْن مکتوبو
اینانلی ایدی، ایشیقلی ایدی.
آزجا مندن گیلئی‌لی ایدی.
- مکتوبونون جوابیندا گئجیکمیشدیم.
آخی اوْنا مکتوب یازماق،

«قال» یئرینه «حال» ایستردی.
اۏ دا مندن یان گزیردی.
اۏ اینجه ایدی، درین ایدی.
اۏ مجسّم دۆشونجه ایدی.
هر بیر سؤزو
انسان اۆچون بیر درس ایدی، اؤیود ایدی.
اۏ بیر جانلی تاریخ ایدی.
اۏ بیر سیّار وطن ایدی.
اۏ هر یئرده یاشاسایدی،
اۏردا وطن یاشایاردی.
غربتده ده اؤز خلقی‌نین،
ملّتی‌نین آیناسی ایدی.
خلقیمیزین
اعتبارلی تمثیلچی‌سی، اؤنجوسویدو.
اۏ مجسّم غیرت ایدی، شرف ایدی، ناموس ایدی.
عینی حالدا، اۏ بیر جانلی قاموس ایدی.

❊ ❊ ❊

اؤلکه‌میزده
اۏ «عمومی ایلیشکی‌لر» علم‌لری آتاسی ایدی.
فاکولته‌نین تملینی قۏیانلاردان بیریسی ایدی.
هم لایقلی قورۏجوسو،
هم ده مؤدریک قۏروجوسو.

❊ ❊ ❊

طلبه‌سی بیر گۆن اۏنا سوآل وئریر:

هر هانکی بیر تشکیلاتدا،
بیر «عمومی ایلیشکی‌لر» مدیری‌نین سجیّه‌سی،
آناخطّی نه اۏلمالی؟
اوستاد دئییر:
اۏ مدیر بیر شخصیت‌دیر،
تشکیلاتین قارشی‌سیندا
عمومِ خلقین طرفیندن مدّعی‌دیر،
دادستان‌دیر!
آما اۏنون آرخاسیندا،
تشکیلاتین بیر قایغی‌کش،
جان یاندیران وکیلی‌دیر،
بیر ایناملی مدافع‌دیر.
اۏنون تکجه بو بیر سؤزو، بو اؤیودو،
هر درنگین، اداره‌نین، هر درگی‌نین،
تشکیلاتین مدیرینه،
بلکه بۆتون بیر اؤلکه‌نین حاکمینه، دؤلتینه
بؤیوک درس‌دیر.
هر بیر مدیر، هر بیر حاکم،
بو اؤیودو آلقیشلارسا، اۏنا بس‌دیر!

❊ ❊ ❊

شهرآرادا بیر ائوجیک وار
بو ائوجیگی مدّتدیر کی،
غملی سکوت بۆروموشدور.
دۆکتورنطقی اؤز ده‌یه‌رلی،

بۆل وئریملی،
گؤزل، تمیز دنیاسینی
ده‌ییشمیشدیر.
سۆنسوزلوغا قۆوشموشدور.
آما، دۆستلار! بو سوسقون ائو
«دۆکتورنطقی اؤلمز»- دئیه دیل‌له‌نه‌جک.
اۆنون ماوی سماسیندا
آرام اسن، یومشاق نسیم یئل‌له‌نه‌جک.
نطقی کیمی اوستادلارین بئجردیگی باغ- باغچالار
خلق الیلن،
زمان- زمان سوواریلیب، بئل‌له‌نه‌جک.
باهارگلیب، گۆل‌له‌نه‌جک.
بار وئره‌جک اتک- اتک،
قالاق- قالاق تل‌له‌نه‌جک.
قدیر بیلن ائللریمیز، تاریخ بۆیو
اؤزلویونو اونوتمایان،
منلیگیندن سۿیریلمایان،
وطن‌پرور، انسان سئور عالم‌لری،
محبّتله، حُرمت‌ایله خاطرلاییب، آناجاقدیر.
نطقی‌نین ده- فضولی تک -
دیله‌دیگی مُراد شمعی یاناجاقدیر.

❊ ❊ ❊ ❊ ❊

عزیز و قۆجامان قلم دۆستلاریم حرمتلی آقازادهٔ علیائی
و احمد شایا«آلاو» جنابلاری‌نین ۷۵- ایللیگی مناسبتیله.

عؤمرون ده‌یه‌ری

عمرون قۆجامان حدّینه «عُلیا» دا یئتیشدی
«علیا» یئتیشن ذیروه‌یه «شایا» دا یئتیشدی
عمرون ده‌یه‌ری هرنه‌دی، نه آددی، نه سۆیدو
نه واردی، نه عنواندی، نه ائندی، نه ده بۆیدو
هرکیم کی، درینلیکلره جومدو، اولولاشدی
اۆندان بری شان- شهرتی سرحدلری آشدی
عمرون ده‌یه‌رین بیلمک اۆچون ایللری سایما
ایللرده یاتان دردلری، نیسگیللری سایما
عمرون شله‌سین وزن ائله، میزانینی یۆخلا
«علیا» ایله «شایا» یه باخیب فکریمی حاخلا
«علیا»داکی تمکیندی، تساهل‌دی، هنردی
«شایا»داکی غیرت‌دی، حمیّت‌دی، تپردی
«علیا»دا اۆلان حوصله‌دی، حُسنِ ادبدی
«شایا»دا ستمکاره اۆلان کین‌دی، غضب‌دی
«شایا» یاشاییب ایده‌لی، معنالی، هدفلی
«علیا» کئچیریب عمرونو عزّتلی، شرفلی
«شایا» آلیشیب شعله چکن اۆددو، آلۆودو
دۆغما ائلی اوغروندا بۆتون عمری گیرۆدو

دۆز اللی‌بئش ایل نبضی بو آهنگ ایله ووُرموش
کسکین قلمین عرصه‌ده بیر رنگ ایله ووُرموش
عمرون ده‌یه‌ری، ظنّ ائله‌مه یاشدادی، قارداش
بلکه دۆشونن، درک ائله‌ین باشدادی، قارداش
باخسان، بو باشی هر ایکی یولداشدا گؤررسن
وسعتلی بیر عالم بو ایکی باشدا گؤررسن
یوْرغون جانیم اوْلسون بو ایکی یوْلداشا قربان
روحوم قوْشولوب جانیما، اوْلسون قوْشا قربان

محلّه‌میزده تزه آچان «ساچلار» آدلی سلمانی دکانی‌نین مدیری «لطفی»یه، دکانینا آنادیلده آد قوْیدوغونا گؤره...

ساچلار

هردم کی، اسر یئلده اوْ قیْوریم، قارا ساچلار
باخ گؤر سپه‌لر عطرینی هاردان هارا ساچلار
آیت نمازی قیْلماغا یوْخ دیزده توانیم
قوْیما تؤکوله آی اوْزونه اوْل قارا ساچلار
منطِقده محال اوْلسا دا ضدّین باریشسین
آغ سینه‌ده گؤر نازیله یاتمیش قارا، ساچلار
مشّاطه، آماندیر، اوْنا آهسته داراق چک
چون هر تئلی بیر عاشقی چکمیش دارا ساچلار
شاهمار کیمی بیر جوْت هؤروگون سینه‌یه سالمیش
ایستر کی، نگهبان اوْلا بیر جوْت نارا، ساچلار
یاریم یاراشیقلی یارانارکن، یاریمیشدیر
الله! گینه یار اوْل کی، یاراشسین یارا ساچلار
یوْخسولدوا!ـ دئییب، سئوگیلیمی آلدین الیمدن
انصاف ائله، گل قوْیما ساتیلسین وارا، ساچلار
غمزه‌ن اوْخو هردن بو قارا باغریمی یارسا
ملحم قوْیاراق دردیمه ائیلر چارا، ساچلار
«سؤنمز» ده دئیه‌ر شاعره بیر لطف ائله، یارب!
قوْیما بو نوازشلره وئرسین آرا ساچلار
«لطفی» سنه آد قوْیدو بو مظلوم آنادیلده
آرزیم بودو سوْنبول کیمی دوْلسون بارا ساچلار

۱۳۷۸/۱/۱۷

کتابین ایچینده‌کی‌لر

بو یاشدا ۵
آیریلیق ۱۲
طالعین اؤیونو ۱۳
سنین محکین ۱۴
ایل دؤنومو ۱۵
معدنچی ۱۶
بادام ایچی ۱۸
من نه‌یم؟ ۲۰
جان آتدیم‌کی ۲۲
اؤلوملا، اؤلوم ۲۳
دنیا ۲۵
حقیقی عشق ۲۸
حیدربابا شاعری ۳۰
بالیقلار ۳۵
ووُرموسان ۳۷
انتظار ۳۸
اؤلان یئرده ۳۹
وفاسیز دئمه‌یین ۴۰
کسکین جواب ۴۲
دئدیم، دئدی ۴۴
ایشیق تامارزیسی ۴۵
یامان قیش ۴۸
حسرت ۵۰
چایلار ۵۱
مکافات لؤحه‌سی ۵۳
کپنک ۵۶
ترحّم ائیله الهٰی ۵۷
بؤیوک غم، بؤیوک درد ۶۱

(اخوانیّه‌لر)

سهندین کیملیگی ۷۳
حرمتلی محمدمدرّس جنابلارینا جواب ۷۵
زنجانلی قارداشلاریما ۷۶
اوستاد دکترزهتابی‌یه جواب ۷۸
حرمتلی شاعر احمدی‌یه جواب ۷۹
باجیم قیزی رؤیاخانم اوّچون ۸۰
اؤغلوم فرهودا، دؤغوم گوّنونده ۸۳
آقای اصغرفردی جنابلارینا جواب ۸۴
کرپیجین یئرینه قوْی ایلکین داشی ۸۹
حیات یؤلداشیما ۹۲
آقامیرنادر شفق اوّچون جواب ۹۳
ساهرمعلّمین حسرتلی اؤلومو ۹۴
شاعر دؤستوم مظفرسعیده جواب ۹۶
شاعر دؤستوم هریزلی‌یه جواب ۹۷
گنجعلی صباحی معلّمین ۷۵ یاشی ۹۸
یاسلی قارداشیم ساوالانا ۱۰۰
آدسیز شاعره جواب ۱۰۲
دؤستلاریم آیدین و ائل اؤغلونا ۱۰۳
دؤستوم قارتالا «۱» جواب ۱۰۴
محلّه‌میزده ریاکار لاواش‌پزه اؤیود ۱۰۵
شاعر بهرام سؤلمازا جواب ۱۰۸
دؤستوم قارتالا «۲» جواب ۱۱۲
دؤستوم آقای ضیاء حسینی‌یه جواب ۱۱۳
آغ قوش «کاتبی»یه جواب ۱۱۶
اوستاد پیرهاشمی‌نین وفاتی ۱۱۷
اوستاد عبدالله واعظه ۱۱۸
اوستاد دؤکتورحمیدنطقی‌یه ۱۲۰
اوستاد یحیی شیدایا ۱۲۲
کانادا، آذری‌لر جمعیّتینه ۱۲۳
دوکتورنطقی‌نین عزیزخاطره‌سینه ۱۲۶
دؤستلاریم علیائی- آلاو جنابلارینا ۱۳۳
ساچلار. (لطفی)یه اتحاف ۱۳۵
کتابین سؤنو ۱۳۶